JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
54, Grand' Rue de la S. Porte, 54
Constantinople
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ԳՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻՆ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ ԲԱԲԸ ԱԼԻ ՃԱՄԲԱՅ, ԹԻՒ 54
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆՍ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

Մանզումէի Էֆքեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԳԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

منظومهٔ افكار ارمنجه یومی غزته
صاحب امتیاز اوحانس قزیر
اداره خانه سی باب عالی جاده سنده نومرو ٥٤

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԿ.	ՎԵՑԱՄ.	ԵՌԱՄ.
Պոլսոյ համար	80Ղ.	45	25 Ղ.
Գաւառներու համար	80 »	45	25 »
Արտասահման »	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ., մէկէ աւելի դրուելիք ծանուցմանց համար
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

ՓԱՐԱ 10 — ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՄԱՏՆԻՉ ԳՆԴԱՊԵՏԸ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԴԱՒԱՃԱՆՆԵՐԸ

[illegible] սերական չնահր միայն կրնայ կախաղանէն ազատել։ Բայց պատիժը արդար է, թէեւ կիրքի այդպիսի պաթկումներու ատեն կրնանք զգալ թէ բարոյականութիւնը մարդասպանին սրտին մէջ թերեւս անաղարտ կը մնայ։ Նոյն իսկ նքաւորութենէն, նախանձէն, ընչաքաղցութենէն մարդասպան եղող մը մեզի ա՛յնքան զզուելի չի թուիր քան սպայակոյտի գնդապետ մը, որ քանի մը արծաթ դրամներու համար իր սեփական հայրենիքին բիւրաւոր զաւակներուն արիւնը թշնամիին իբրեւ գին կուտայ, և բանակին կարեւոր մէկ դիրքին վրայ նստած, հայրենիքի ամենէն ծանր տագնապներէն մէկուն մէջ կը կորսնցնէ մինչեւ իսկ ամենապարզ զգացումը հպատակութեան, երախտագիտութեան և ազգասիրութեան, դաւաճան ըլլալու աստիճան։

Դէպքը ա՛յնքան ահռելի և ա՛յնքան ցնցող է որ կարծես փափաք մը կը զգանք ստիպողաբար հոգեբանական մեղմացում մը գտնելու։ Որովհետեւ սովորական մատնիչները, լրտեսները, որոնք ստորկանութեան կողմէ բռնուելով, դատարանին առջեւ իրենց վիրենք արդարացնելու ստիպուած են, այնպիսի մարդիկ կ'ըլլան, որոնք իրենց երբեմն սարդութեան ատեն զանազան պատճառներով բանակէն վտարուած են, կամ թեթեւամտութեամբ մը և երբեմն հեւանդագին անգործութեամբ ա՛յնքան աղքատացած են որ չեն կրցեր փորձիչին դիմադրել։ Բայց ներկայ ընկերութեան մէջ դիրք մը փայլուն ասպարէզ ունի, ապահով հեռապատկեր մը աւելի բարձրանալու, առատ ամսական ունի, և հետեւաբար ո՛չ մէկ մեղմացուցիչ պարագայ կայ իրեն համար։

Օտար երկրի մը սպայակոյտին ծախեր է ա՛յն գաղտնիքները զորոնք քիչերուն միայն տրուած էր գիտնալ, և շատ աւելի մեծ կարեւորութիւն ունին քան մանր մանր լուրերը, զոր ստորին աստիճանէ լրտեսներ կրնան յանձնել ուրիշներուն։ Ի՞նչ բան այս ստորնութեան մղեց սատկած թշուառականը։ Ո՞վ գիտէ, թերեւս ինք սկսաւ ուրիշներուն գաղտնիքը որսալ, և կամաց կամաց սահեցաւ այդ ուրիշներուն լպիրծ ճամբուն վրայ, լրտեսութեան դէմ լրտեսութիւն բանեցնելով, մինչեւ որ առնելէ աւելի տալու հրապոյրը գերի ըրաւ զինքը իր ստորին կիրքերուն։

Փառամոլութիւնը կրնայ առաջնորդել գաղտնիք ծախելու, որպէսզի գաղտնիք գնէ, և կտոր կտոր ուղիղ ճամբէն հեռանալ այսպէս, մինչեւ որ այլեւս իր նահանջի գիծը կտրուի, և բարքի ապականութիւնը, ոճիրը իր մագիլները կուրծքին մէջ խոթէ։ Կ'ըսպասնան իրեն, կը վախնայ թէ մի՛ գուցէ կորսնցնէ իր ասպարէզին շլացուցիչ յաջողութիւնը, դրամի պէտք ունի անկուշտ գայլերու երախները լեցնելու համար, չուզեր ընկերութեան մէջ մնալ ամօթալի և կարօտ։ և ինքզինքը փրկել կը կարծէ այս կամ այն գաղտնիքը քողազերծելով մեղապարտ վարձքի մը փոխարէն, Ասոր կ'ըսեն չան վաստակ։ Չէ՞ որ կանուխէն ըրաւ այդ գործը, բայց ասիկա արգելք մը չեղաւ մինչեւ գնդապետութեան բարձրանալու, և զօրաբանակի մը սպայակոյտին պետ անուանուելու։ Նախ թերեւս իր երկրին օգտուելուն համար ըրաւ, մինչեւ որ ուղիղին և անուղիղին միջեւ տարբերութիւն դնելու կարողութիւնը կորսնցուց։

Անձնասպանութիւնը չի կրնար քաւել անոր ոճիրը։ Պատմութիւնը, որ հիմակ այլ եւս անոր միակ դատաւորը եղած է, մինչեւ հիմա պաշտօնական ոչինչ հաղորդած է։ Սա՛ միայն գիտենք թէ Վիեննա կանչուելով ուղղակի պանդոկ մը գնաց, ուր ընդունուեցաւ երեք սպաներէ։ Խնդրեց անոնցմէ որ քիչ մը ժամանակ տան իրեն՝ իր պատասխանները պատրաստելու։

Ընդունուեցաւ, թէեւ կառավարութեան հսկողութեան տակ առնուեցաւ նոյն պանդոկը։ Բէտլ այնքան ծանրաբեռնուած կը զգար ինքզինքը որ իր պատասխանը յանձնեց հրազէնին, թուղթի մը վրայ գրելով սա՛ բառերը.— Գթութի՛ւն և ներողամտութի՛ւն։

Հանրութիւնը իրաւունք ունի սա՛ հարցումը ընելու.— Ինչո՞ւ հայրենիքի, ժողովուրդին ու բանակին մատնիչը անմիջապէս չձերբակալուեցաւ։ Պէտք էր իսկոյն հանել զայն դատաւորին առջեւ, և հոն ընէր իր խոստովանութիւնը որ թունալից դաւադրութեան ամբողջ բոյնը քակուէր։ Այսինքն մանաւանդ ա՛յն պատճառաւ որ անշուշտ մեղսակիցներ ունեցած է, և իր յայտարարութիւնները երկրին համար անտարբեր բաներ չէին կրնար ըլլալ։

Ահա իր մէկ ուրիշ գրութիւնը մահէն առաջ.— «Թեթեւամտութիւնը և կիրքը փճացուցին զիս։

«Աղօթեցէ՛ք ինծի համար։

«Մոլութիւններս կը քաւեմ մահով»։

Նոր քննութիւններով ապացուցուած է որ գ. դապետ Բէտլ համասեռական սարսափելի մոլութիւնն ունէր։ Զանազան անգամներ կասկածուեր է այդ հրէշ անձին արարքը, բայց խորունկ ուշադրութիւն չէ գրաւեր։ Ընդհանուր կարծիքը ա՛յն է թէ այս մոլութեան հետեւանքով պարտաւորուեր է բանակին գաղտնիքները հաղորդել փորձիչներուն։ Այսպէս թէ՛ անպատիւ և թէ մատնիչ։ Բնութեան ենթարկուած են իր մոլութեան գործիք եղող պատանիներ և երիտասարդներ, որո՛նք որ ցարդ ծանօթ է, գած են։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ

ԱՆՑԵԱԼԸ ԵՒ ԱՊԱԳԱՆ

«Բէյօղլիւէ Ձայթունկ» այս վերնագրին տակ երկար յօդուածի մը մէջ կ'ըսէ.— Թուրքիոյ մէջ շէնքին հիմերը նոր կը դրուին։ Բայց այս մասին պէտք է որ Թուրքերը իրենց հին սովորութիւնները մէկդի թողուն։ Մինչեւ հիմա ամէն գործի ձեռնարկուեցաւ մեծ եռանդով, բայց ի վերջոյ ոչ մէկ գործ գլուխ հանուեցաւ և կամ թէ կիսատ թողուեցաւ։ Օսմ. նահանգները այցելող անձնաւորութիւնք կիսաւարտ մնացած կառավարական շէնքերու, դպրոցներու և ուրիշ այս կարգի շէնքերու կը հանդիպին։ Խճուղիներու շինութեան ձեռնարկուելէ ետք, երեսի վրայ թողուած են անոնք։ Ասոր պատճառը փնտռելու է պաշտօնեայի մը երկար ատեն մէկ տեղ մը չպահուիլը։

Պաշտօնեաները չարունակ փոխելու դրութիւնը այլ եւս վերջացնելու է։ Խորհրդարանի կուսակցութիւններուն համար իրաւ է որ այս առաջարկը քիչ մը դժուար կուգայ, բայց հայրենիքին սիրոյն համար պէտք է ընդունիլ զայն։ Եթէ ընդունուի, պաշտօնեաները իսկոյն պիտի հրաժարին կուսակցութիւններէ և իրենց պարտականութեան մէջ պիտի չմերժան։ Թուրքիա պէտք է որ քանի մը տարի խորհրդարանական վիճաբանութիւններէ հեռի կենայ և դպրոցներու, խճուղիներու, նաւահանգիստներու շինութեան և արուեստից ու վաճառականութեան զարգացման հոգ տանի։ Ներկայ կացութիւնը ըմբռնելը և զոհողութիւններ ընելը այնպիսի առաքինութիւններ են, որոնք Օսմ. ներկայ պայմաններուն մէջ վարիչներուն համար աւելի կարեւոր են քան թէ խորհրդարանական ճառերը և երեսփոխանական ընտրութեանց առթիւ տեղի ունեցած վէճերը։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Աթէնքէն հեռաձայնը կը գրեն տեղական թերթի մը.— Ժամանակէ մը ի վեր Պիրէոնի մէջ մարդ ինքզինքը դարձեալ պատերազմին մէջտեղը կը կարծէ։ Նաւալիէն հոս հասայ անցեալ Բշ. օր։ Զօրս մեծ շոգենաւեր, որոնց մէջ 6,000 հոգի կար, Սելանիկ կը մեկնէին։ Զինուորները ամենքն ալ նորավարժ կամ թեթեւկիրթ երիտասարդներ, որոնք քանի մը շաբաթէ ի վեր միայն համազգեստ կը կրէին, բայց ոգեւորուած էին ամենքն ալ։ Ուրախ էին և կ'երգէին։ Կային որ օդին մէջ հրացան կը պարպէին իրենց մարտական խանդավառութիւնը ցոյց տալու համար։ Քարափին վրայ ահագին բազմութիւն մը կը ծափահարէր զինուորները։ Պուլկարներուն դէմ պատերազմի խօսքը ամենուն բերանն էր։ Ինծի ըսին թէ ժամանակէ ի վեր ամէն օր քանի մը հազար զօրք կը մեկնի Սելանիկ, որոց մէջ շատ կամաւորներ ալ կան։ Քարափներուն վրայ դիզուած են ամէն տեսակ պատերազմական իրեղէններ, Սելանիկի համար։ Իրեղէններուն վրայ սուինաւոր զինուորներ կը հսկեն։

Պիրէոնի մէջ երեւցած պատերազմական տպաւորութիւնը Աթէնքի մէջ աւելի զօրացաւ։ Ամենուն բերանն է Պուլկարեւյոն պատերազմը և սաստիկ զայրոյթ կը տիրէ դաշնակիցներէն դէմ։ Սինէմային մէջ պիտի ներկայացնեն «Էտիրնէի առումը Սերպերուն կողմէ»։ Որովհետեւ Հելլէնք լիովին համոզուած են թէ Սերպերը ճշմարիտ յաղթականներն են Քըրք Քիլիսէի և Լիւլէ Պուրկազի. առանց կարծիքով Սերպերն են որ, գրեթէ առանց Պուլկարներուն օգնութեան, գրաւած են Էտիրնէն։ Միեւնոյն այս միամտութիւնը կամ տգայամտութիւնը կը տեսնուի պալքանեան պատերազմին առթիւ Յունաստանի վերագրուած դերին մէջ։ Այս մասին կը խօսէի Աթէնքցի վաճառականի մը հետ, որ կը պարծենար թէ առանց հելլէնական նաւատորմին միւսները բան մըն ալ պիտի չկրնային ընել և ի վերջոյ բացագանչեց. Առանց մեր նաւատորմին օգնութեան Պուլկարները կորսուած էին։ Որովհետեւ ո՞վ պիտի արգիլէր որ Թուրք նաւատորմիղը չռմբակոծէ Սոֆիան,

Ընդհանրապէս ա՛յն կարծիքը կայ թէ Յոյները և Սերպերը միանալով պիտի փախցնեն Պուլկարները, և ասիկա առանց ամենափոքր դժուարութեան։ Կը հաւատեն թէ Պուլկարիա ուժասպառ է, նոր կռիւէ մը դիմադրելու բոլորովին անկարող։ Սելանիկէն եկած Յոյներ Պուլկարները կը ներկայացնեն իբրեւ նկարագած և հիւանդ մարդիկ, ոչ և է ճիգի անկարող, մինչ Սերպերը ցոյց կը տրուին իբրեւ հերոսներ։ Սելանիկի շրջակայքը կեդրոնացած յոյն զօրքերուն թիւը 200,000 կը հաշուուի, Սերպերունը 130,000։ Աթէնքի մէջ կը խօսին թէ այս ուժերուն դէմ Պուլկարները 250,000 հոգի հազիւ կրնան հանել։

Հելլէն մայրաքաղաքին քաղաքական շրջանակներուն մէջ կը կարծուի թէ Տէրութիւնք վերջին պահուն պիտի կրնան արգիլել պատերազմը դաշնակիցներուն միջեւ։ Բայց ա՛յն նկատումը կայ թէ Տէրութիւնք ճնշում պիտի բանեցնեն Պուլկարիոյ վրայ։ Որովհետեւ անկարելի կը նկատեն որ ո և է զիջում պահանջուի Յունաստանէն։ Հանրածանօթ հելլէն քաղաքագէտ մը որ քանիցս նախարար եղած է, կտրուկ կերպով յայտարարեց ինծի.

«Ո՛չ Մ. Վէնիզէլոս և ոչ Կոստանդին թագաւոր, որ խիստ ժողովրդական է, պիտի չկրնան արգիլել պատերազմը Պուլկարիոյ հետ, եթէ հաշտութիւնը Յունաստանէն պահանջուի իր իրաւունքներէն մէկուն զոհողութեամբը։ Եթէ Պուլկարիա խելքը գլուխը չբերէ, քանի որ դեռ ժամանակ կայ, կամ եթէ Եւրոպա չյաջողի խորհուրդ տալ իրեն, պատերազմը անխուսափելի է։ Որովհետեւ այդ պարագային հելլէն ժողովուրդը պատերազմ պիտի պահանջէ, գիտնալով հանդերձ թէ այս պատերազմը Յունաստանի պիտի պարտադրէ աւելի զոհողութիւններ որքան Թուրքերուն դէմ։

Յոյները մեծ ուշադրութեամբ մը կը դիտեն Թուրքիոյ դիրքը դաշնակցութեան սպառնացող պայքարին մէջ։ Ընդհանրապէս կը յուսացուի թէ պիտի յաջողին Թուրքիան Յունաստանի կողմը սիրաշահիլ։ Այս ժամուս հելլէն-թուրք մերձեցում մը խիստ ժողովրդական է Յունաստանի մէջ։ Սակայն մեծ զոհողութիւններ ընելու կողմը չեն երթար։ Ընդհակառակն աւելի Թուրքերուն կողմէ զիջումներու կըսպասեն, և բացէ ի բաց կը յայտարարեն թէ Հելլէն և Թուրք մերձեցումի մը առաջին պայմանն է կղզիներուն խնդրոյն մէջ Թուրքիոյ կողմէ Յունաստանի իրաւունքներուն ճանչցուիլը։

Այս տեսակէտին վրայ սակայն պիտի չկրնան պնդել պատերազմի մը պարագային։

ԱԶԱՏ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏԻ ԽՆԴԻՐԸ

Պոլսոյ Ֆրանս. Առեւտր. Սենեակի Նախագահ Մ. Ժիռօ հետեւեալ տեղեկութիւնները տուած է Պոլիսը ազատ նաւահանգիստ ընելու խնդրին վրայ.

«Օսմ. Առեւտր. Սենեակը Նախապատրաստական գումարում մը հրաւիրեց մեզ, ուր մայրաքաղաքիս առեւտրական վիճակը բարւոքելու վերաբերեալ հարցումներու երկար ցանկ մը ներկայացուեցաւ մեզ։ Ութ օրուան պայմանաժամ մը պահանջեցինք, որպէսզի առեւտրական բոլոր սենեակներու պատուիրակները ժողովի հրաւիրենք, որպէս զի Պոլսոյ մէջ առեւտրական սենեակ չունեցող երկիրներն ալ իրենց ներկայացուցիչները ունենան։ Այս նիստէն ետք, Օսմ. Առեւտր. Սենեակի հարցումներուն պատասխանեցինք։ Ի մէջ այլոց, իբրեւ ամենէն ազդու միջոց, առաջարկեցինք որ Պոլիսը ազատ նաւահանգիստ ըլլայ։ Նաւահանգիստին մէջ սահման մը պիտի գծուէր, ուր վաճառականութիւնը ազատ ըլլայ ամէն արգելքէ և ուր գաւառացի վաճառականները կարենան իրենց գնումները ընել։ Երբ ապրանքները այդ սահմանէն դուրս հանուին, սովորական մաքսատուրքի պիտի ենթարկուին։ Մէկ խօսքով մենք առաջարկեցինք Համպուրկի, Թրիէսթէի և Աղեքսանդրիոյ պէս ազատ նաւահանգիստ մը հաստատել։ Մեր ծրագրին մէջ հոգ տարինք որ ելմտական գանձը ո՛և է կորուստ չունենայ և շահակիցներն ալ առաւելութիւններ վայելեն։

Պատասխանելով այն հարցումին թէ այս ծրագիրը ընդունուելու հաւանականութիւն ունի՞ թէ ոչ, Մ. Ժիռօ պատասխանեց թէ այդ ծրագիրը տակաւին Օսմ. Առեւտրական սենեակին կողմէ կը քննուի և յետոյ պիտի ներկայացուի Առեւտրական Նախարարութեան։ «Խնդրին լուծումը դիւրին չէ, ըսաւ։ Նախ դժուար է Պոլսոյ մէջ պէտք եղածին չափ հող գտնել։ Յետոյ կառավարութիւնը պիտի պատրաստուի մեծ զոհողութիւններ ընել, որոնք յետոյ արդիւնաւոր պիտի ըլլան, բայց առ այժմ անոնք ծանր պիտի կշռեն։ Կարեւորը այն է թէ կառավարութիւնը պիտի կրնա՞յ իրեն յատուկ միջոցներով գործադրել այն ծրագիրը, վասն զի անկարելի է օտար ընկերութեան մը դիմում ընել»։ Մ. Ժիռօ աւելցուց թէ Առեւտրական Սենեակներու Միութեան պատուիրակներուն ներկայացուելու համար յիշատակագիր մը պատրաստելու վրայ է։

Օսմ. Առեւտրական Սենեակը այսօր դարձեալ նիստ պիտի գումարէ, վերջնական որոշում մը տալու համար, զոր պիտի հաղորդէ կառավարութեան։

∴ «Լը Թիւրքի»ի մէջ կը կարդանք.

«Երէկ իրաւունք ունէինք ըսելու թէ պէտք էր լրջօրէն խորհիլ Կ. Պոլիսը ազատ նաւահանգիստ ընելու խնդրին վրայ։ Այդպիսի ծրագրի մը գոյութեան լուրը քաղաքական և առեւտրական շրջանակներու մէջ տարբեր մեկնութիւններու տեղի տուաւ։ Կ'երեւայ թէ նոյն իսկ գտնուեցան մարդիկ, որոնք ուզեցին ազատ նաւահանգիստի և ազատ քաղաքի միջեւ գտնուած տարբերութեան մասին ժողովուրդին ունեցած ագիտութիւնը շահագործել։ Այս շփոթութիւնք նոյնիսկ յոռի տպաւորութիւն բերաւ Պոլսոյ կողմը։

Մեր եզրակացութիւնը այն է որ փութկոտութիւն ցոյց տրուեցաւ հրատարակութեան տալով ծրագիր մը, որ թերեւս ինքնին լաւ է, բայց որուն յաջողութիւնը վտանգուած կը թուի ճիշդ այդ փութկոտութեան պատճառաւ։ Մեր կատարած քննութեամբ ստուգեցինք որ առեւտրական կարգ մը շրջանակներու մէջ պատրաստուած ծրագրին յայտնութիւնը շփոթութեան մատնած է պաշտօնական շրջանակները։ Նոյն իսկ կ'ըսուէր թէ Ներքին գործոց նախարարութիւնը զեկոյց մը պիտի հրատարակէր, ըսելով թէ կառավարութիւնը բնաւ ո՛ և է տեղեկութիւն չունի Պոլիսը ազատ նաւահանգիստ ընելու ծրագրին վրայ։ Այդպիսի զեկոյց մը բնականաբար պիտի չհերքէր Օսմ. գործակալութեան լուրը, որ առեւտրական կարգ մը շրջանակներու մտադրութեան վրայ խօսած էր և ո՛չ թէ կառավարութեան։

ՎԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՏԱՐ ԱՂԲԻՒՐԷ

«Օսմանիշէր Լոյտ»ի մասնաւոր թղթակիցը Վանէն կը գրէ Մայիս 16 թիւով.

Ցեղերունները իրաւո՞ւնք ունէին արդեօք։ Տակաւին վերջերս, երբ ձիւնն ու սառոյցը ծածկած էին ճամբաները, անանցանելի դարձնելով զանոնք, կ'ըսէին մեզ. «Հա՛ այժմ հանդարտութիւն կը տիրէ. բայց երբ ճամբաները բացուին, թշնամութիւնները պիտի վերսկսին։ Այս մասին պատրաստութիւն կը տեսնուի ժողովուրդին ամէն դասակարգերուն մէջ»։

Արդ. ահա հիմակ ամէն կողմէ խիստ յոռի լուրեր կը հասնին։ Եւ կը պատմուի թէ քիւրտ հռչակաւոր ցեղապետ Սաիտ պէյ կը պատրաստուի իր չանկտակութիւնները վերսկսելու։ Անցեալ աշնան յարձակում գործած էր Մանտան գիւղին վրայ, բայց բնակիչները ժամանակին իմացած ըլլալով, զինուեցան և յաջողեցան ինքզինքնին պաշտպանել աւազակներուն դէմ, որոնց շատերը վիրաւորուեցան և ուրիշներ ալ մեռան։ Ամէն տեսակ զրոյցներ կը շրջէին աւազակապետին նկատմամբ։ Կ'երեւէր սակայն թէ անիկա վիրաւորուած ըլլալով միայն, Պարսկաստան փախած էր և հիմա մտադիր է վրէժ լուծել Մանտանի գիւղացիներէն։ Նոյն իսկ իմաց տուած է բնակիչներուն, յորդորելով զանոնք որ ինքզինքնին պաշտպանեն իրեն դէմ։ Ասիկա կը նշանակէ թէ աւազակապետը կ'ուզէ յայտնապէս կռիւ մղել։ Իշխանութիւնները լսելով, զօրք ղրկեցին տեղւոյն վրայ։

Վերջերս առիթը ունեցանք այցելելու Բերկրի, ուր հանդարտութիւն կը տիրէր։ Ճամբան հանդիպեցանք գործաւորներու, որոնք պատմեցին թէ Ռուսիայէն կ'ուգային, ուր 24 ոսկի շահած էին։ Թելէրրի կողմը յարձակում կրեցին քիւրտ Մահմուտի կողմէ, որ յաջողեցաւ իրենց 14 ոսկին գողնալ։ Կառավարութիւնը ժամանակին իմացած ըլլալով, կրցաւ ձերբակալել յանցաւորները։

Լեռներու վրայէն անցնելով հասանք Արճակ։ Ամբողջ ժողովուրդը գրգռութեան մէջ էր։ Ի՞նչ պատահած էր արդեօք։ Թուրք երեւելի կալուածատէր մը մօտակայ գիւղ մը գացած էր և անկէ ի վեր լուր չկար իր մասին։ Հակառակ ամէն հետապնդումներու, գաղտնիքը տակաւին լուսաբանուած չէ։

Շատախ դարձեալ թատր եղաւ աւարառութեան մը։ Քիւրտերը 1000է աւելի ոչխար յափշտակեցին։ Զենք ուզեր հաւատալ թէ կացութիւնը աւելի պիտի գէշնայ։ Կը յուսանք թէ հզօր ձեռք մը պիտի զսպէ չարագործները և ժողովուրդին անդորրութիւնը պիտի ապահովէ։ Նոր կուսակալ Թահսին պէյի ժամանման կ'սպասուի այսօր։

Խօշապէն կը գրուի թէ հռչակաւոր քիւրտ աւազակապետ Միր Մհէ դարձեալ երեւան ելած է։ Ոստիկան մը սպաննած եւ երկու քիւրտերու զէնքերն ու անասունները յափշտակած է։ Ասկէ զատ Սուրիացիներէ 47 ոսկի գողցած է։

ԹՈՒՐՔԵՐԸ ՊԻՏԻ ԴԻՄԱԴՐԵՆ

«Թասվիրը Էֆքեար»ի երէկուան խմբագրականէն կը քաղենք հետեւեալ ուշագրաւ տողերը.— Հրատարակելով Ռոյթերի այն լուրը թէ կղզիները, Տարտանէլի դէմը գտնուած քանի մը հատէն զատ, Յունաստանի պիտի թողուին, մենք հաւանական չէինք նկատած որ Լոնտոնի դեսպանաժողովը այսպիսի որոշում մը տար։ Ռոյթեր նոր հեռագիր մը ուղղելով կ'ըսէ թէ դեսպանաժողովը իր վերջին նիստին մէջ միայն Ալպանիոյ խնդրով զբաղած է և կղզիներու մասին որոշում մը տուած չէ։

Կղզիներու խնդիրը Անատոլուի փրկութեան և ապագային տեսակէտով մեզի համար խիստ կենսական եղած քանի մը խնդիրներէն մէկը կը կազմէ և հետեւապէս կարելի չէ որ չվրդովինք, մինչեւ որ այս մասին որոշ և ապահովիչ տեղեկութիւն մը ստանանք։

Կղզիներու ճակատագրին վրայ պըտըտող ամպերը բնականաբար նախ Յունաստանի պահանջումներէն և յետոյ Ալպանիոյ հարաւային սահմանագլուխին վրայ Իտալիոյ ձեռք բերել ուզած փոխարինութիւններէն ծագում կ'առնեն։

Ռոյթեր իմացուցած էր որ հարաւային Ալպանիոյ սահմանագլխին հետ կապ ունեցող կղզիներու խնդրին մէջ պիտի աշխատուի որ Ֆրանսայի և Իտալիոյ տեսակէտներուն միջեւ համաձայնութիւն գոյանայ։ Ասիական եզերքէն մօտակայ կղզիները Յունաստանի պիտի տրուին եղեր, պայմանաւ որ անիկա ապահովութիւն տայ թէ զինուորական և ծովային կայան մը պիտի չհաստատէ հոն։ Իտալիա Ուշիի պայմանագրին համաձայն Թուրքիոյ պիտի յանձնէ եղեր իր գրաւած կղզիները, որոնք յետոյ տէրութեանց որոշմամբ Յունաստանի պիտի դարձուին եղեր։

Կղզիներու խնդիրը Անատոլուի անդորրութեան և անոր կեանքին հետ առնչութիւն ունի։ Եւրոպա, որ 1897ին Յունաստանի հանդէպ բարեացակամ վերաբերում ունեցաւ, եթէ Անատոլուի ապահովութեան կապ ունեցող կղզիներու խնդրին մէջ մեզի նպաստաւոր վճիռ մը չտայ, պիտի հաստատէ թէ խղճմտութենէ և արդարասէր ոգիէ զուրկ է։ Կղզիները Յունաստանի տալ ըսելը կը նշանակէ թէ Անատոլուի համար անդորր կեանքի մը կարելիութիւնը այժմէն ջնջուի։ Մենք փոխանակ այս աղէտին հանդուրժելու և մեր ստորագրութեամբ մեր ապագան վտանգելու, աւելի լաւ կը սեպենք չընդունիլ այնպիսի հաշտութիւն մը, որուն հետեւանքով կղզիները Յունաստանի պիտի յանձնուին։ Երբ մենք տէրութեանց միջնորդութիւնը ընդունեցինք, բնաւ մտքէ չէինք անցուցած որ խղճի և արդարութեան կանոնները այս աստիճան ոտնակոխ պիտի ըլլան։ Ընդհակառակը վստահեցանք իրենց խոստումներուն թէ մեր երկրին մնացած մասին անդորրութեան պահպանման համար պիտի աջակցին մեզ։ Ինկողին բարեկամը չըլլար կ'ըսեն։ Զենք գիտեր թէ այս առածը միջազգային յարաբերութիւններուն մէջ ալ գոյութիւն ունի՞։ Ներկայ պատերազմին մէջ ծանօթ պատճառներով պարտուեցանք։ Շատ աղէկ։

Բայց իբրեւ օսմ. ազգ կը պահենք մեր գոյութիւնը և եթէ մեր քաղաքական գոյութիւնը քարտէսին վրայէն ջնջուի իսկ, կարելի բան չէ որ մեր ազգային գոյութիւնը վտանգուի։ Հետեւաբար մեր պարտութեան նայելով զմեզ ոչինչի տեղ դնողները, հարկաւ մօտաւոր կամ հեռաւոր ապագայի մէջ պիտի հասկնան թէ խաբուած են։

Մէկ խօսքով, հաշտութեան խնդրին մէջ կղզիներու և պատերազմական տուգանքի խնդիրները մեզի համար երկու գլխաւոր խնդիրներ են, որոնք խղճի և արդարութեան համաձայն պէտք է լուծուին։ Թո՛ղ տէրութիւնները եթէ կ'ուզեն, իրենց խոստումը դրժեն և իրենց անիրաւ վճիռը բռնի գործադրել տալու աշխատին։ Դարձեալ պիտի չընդունինք։

ԵԷՄԷՆԻ ԽՆԴԻՐԸ

Թուրք թերթ մը կ'ըսէ թէ Եէմէն գտնուող օսմ. զինուորները Պոլիս պիտի դառնան։ Ելմտական նախարարութիւնը արդէն 6000 ոսկի ղրկեց, որպէսզի զինուորները փոխադրող շոգենաւերը Սուէզի ջրանցքին տուրքը վճարեն։

ՆԱԻԼ ԵՒ ՃԱՎԻՏ ՊԷՅԵՐՈՒ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՆԵՐԸ

Ելմտական նախարարութիւնը Բարիզի ելմտական միջազգային յանձնաժողովին օսմ. պատուիրակ Նաիլ և Ճավիտ պէյերէն երկար տեղեկագրեր ստացաւ։ Երկու նախկին նախարարները յանձնաժողովին չորեքշաբթի օրուան նիստին նկարագրութիւնը ընելէ ետք, իրենց անձնական տեղեկութիւնները կը հաղորդեն Հանրային Պարտքի և պատերազմական տուգանքի խնդրոց մէջ տէրութիւններուն տրամադրութեանց վրայ։ Կ'ըսուի թէ երկու պատուիրակներուն տրամադրութիւնները նպաստաւոր են։

ԻՍԼԱՄՆԵՐԸ ՀԱՅՈՑ ՕՐԻՆԱԿԻՆ ԿԸ ՀԵՏԵՒԻՆ

Թիֆլիզի «Իգպալ» թերթը կ'ըսէ թէ տեղւոյն Հայ օրագրողները ընկերութիւն մը ունին, որուն նպատակն է Հայ խմբագիրներու շահերը պաշտպանել։ Կովկասի բոլոր իսլամ օրագրողները Հայոց օրինակին հետեւելով իրենք ալ նմանօրինակ ընկերութիւն մը կազմած են, կ'ըսէ նոյն թերթը։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ Սակարան մը հիմնելու վերաբերեալ ծրագիրը ընդունուեցաւ Բ. Դրան կողմէ։ Սակարանը պիտի բացուի Առեւտրական նախարարութեան կողմէ պահանջուած 40,000 ոսկիի վարկին քուէարկուելէն անմիջապէս ետք։

ԻԶՄԻՐԷ կը գրուի թէ գարիի հունձքը այս տարի շատ առատ է և որովհետեւ արտածումը արգիլուած է, գինը շատ ինկաւ։ Կուսակալութեան կողմէ դիմում եղաւ Բ. Դրան որ արտածման արգելքը վերցուի։

ԺԱՕՆ ԹԻՒՐՔ քոմիթէն, որ Յունիսին պիտի գումարուէր, Յուլիս 24ին յետաձգուեցաւ։

ԹՈՐՓԻԼՆԵՐԸ թէ' Տարտանէլէն և թէ Իզմիրի նաւահանգիստէն պիտի հաւաքուին այս շաբթուան ընթացքին մէջ։

ԳԵՐՄԱՆ դեսպանը արձակուրդ ստացած ըլլալով, քանի մը օրէն Պերլին կ'ուղեւորի։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպանը ծանուցած է Բ. Դրան թէ Նիւ Զէլանտ մարտանաւը Պոլսէն պիտի մեկնի և արտօնութիւն ուզած է «Պլէք Բրինս» մարտանաւին Նեղուցէն մտնելուն համար։

ԹՐՔՈՒՀԻԻ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄԸ.— Պէլքօ անուն Թրքուհի մը Համտիէ ընկերակցութեամբ Բերայի մէկ ամայի փողոցը մտաւ և հոն «ֆէրաճէ»ն հանելով գնաց հանրատուն մը, ուր գայթակղութեան պատճառ եղաւ իր ընթացքով։ Ոստիկանութիւնը իմանալով, ձերբակալեց Թրքուհին։

ԿՕՇԿԱԿԱՐ ԱՐՇԱԿ, որ ոստիկանները նախատած էր անոնց պաշտօնին կիրառութեան միջոցին, պատերազմական ատեանին կողմէ մէկ ամսուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ։

ԳՐԻԳՈՐ ԷՖ. ՍԸՏՖԸ, որ Բուհար Հիսարի Գայմագամն էր, Երոէքի Գայմագամ անուանուեցաւ։

Բ. ԴՈՒՌԸ Եգէականի կղզիներու խնդրոյն նկատմամբ մասնաւոր հրահանգներ հեռագրեց Լոնտոն, Հաքքը և Թէվֆիք փաշաներուն։

ՊԱՐՏԻԶԱՆՑԻ Վահրամ Գէորգեան, որ Պիւլպիւլ Տէրէ գտնուած Բավլիի սրճարանին առջեւ Նիկողոսը սպաննած ըլլալու յանցանքով ամբաստանուած էր, Եղեռնադատ Ատեանին կողմէ 15 տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտուեցաւ։

ՑՐԵԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՊԻՏԻ ՉԸԼԼԱՅ

Պերլին, 7 Յունիս.— «Նացիոնալ Ցայթունկ» կ'իմանայ թէ գերման դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ համոզում կայ որ պատերազմ պիտի չըլլայ Սերպիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ։ Նոյն թերթը կը յուսայ թէ Սօֆիայի դահլիճը մտիկ պիտի ընէ Ռուսիոյ տուած խորհուրդներուն և կը յարէ թէ Գերմանիա իր ջանքերը կը միացնէ Ռուսիոյ ջանքերուն, ինչպէս նաեւ Աւստրիոյ, որպէսզի եւրոպական և պալքանեան պատերազմի մը առաջքը առնուի։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ՄԷՋ

Բէչթա, 7 Յունիս.— Հունգարիոյ մէջ կացութիւնը ծանրացաւ։ Կը կարծուի թէ Մ. Թիցա նոր դահլիճը պիտի կազմէ։ Այդ պարագային մէջ, ընդդիմադիր կուսակցութիւնը պիտի շարունակէ իր պայքարը։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Բարիզ, 7 Յունիս.— Հակազինուորական հոսանքը դադրեցնելու գործը մեծ ազդեցութիւնով առաջ կը տարուի Ֆրանսայի արեւելեան գաւառներուն մէջ, ուր ապստամբական ցոյցերը յաճախակի դարձած էին։ Բովանդակ Ֆրանսայի մէջ զօրանոցները և յեղափոխականներու բնակարանները կը խուզարկուին։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ

Սօֆիա, 7 Յունիս.— Ֆէրտինանտ թագաւոր բազմաթիւ անձերու հետ խորհրդակցեցաւ, իրեն վերապահելով նախարարական արդի տագնապը լուծելու գործը։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵՐԸ

Պերլին, 7 Յունիս.— «Պերլիներ Թակէպլաթ» կ'ըսէ թէ Ռուսիա մեծ գործունէութիւն ցոյց կուտայ Պուլկարիոյ, Սերպիոյ և Յունաստանի միջեւ համաձայնութիւն գոյացնելու համար։

ՔԻԼԻ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Բարիզ, 7 Յունիս.— «Կօլուա» մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայէ Իտալիոյ թագաւորին Քիլ երթալուն։

ՍԵՐՊՕ-ՊՈՒԼԿԱՐ ՎԷՃԸ

Հռոմ, 7 Յունիս.— Պելկրատէ կը հեռագրուի թէ Ռուսիոյ ազդու միջամտութեան հետեւանքով, սերպօ-պուլկար անհամաձայնութիւնը բարեկամաբար պիտի կարգադրուի, մինչ Բարիզէ հասած լուրեր այս մասին մեծ մտահոգութիւն կ'արտայայտէին, ծանօթ ըլլալով Պուլկար դահլիճին անորոշ վիճակը։ Արդարեւ կը կարծուի թէ Մ. Կէշօֆի հրաժարումը կացութիւնը կը կնճռոտէ, վասնզի անոր յաջորդող ո՛չ մէկ անձ տրամադիր չերեւար զիջողութիւններ ընել դաշնակիցներուն։

ՉՈՐՍ ՎԱՐՉԱՊԵՏՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԸ

Վիեննա, 7 Յունիս.— Սելանիկէն կը հեռագրուի թէ պալքանեան չորս տէրութեանց վարչապետներուն ժողովը տեղի պիտի ունենայ ամսոյս 10ին։

ԼՈՆՏՈՆԻ ԴԵՍՊԱՆԱԺՈՂՈՎԸ

Լոնտոն, 7 Յունիս.— Դեսպաններու առաջիկայ ժողովը պիտի խորհրդակցի սա խնդրոյն վրայ թէ պատշա՞ճ է վեհապետ մը անուանել Ալպանիոյ համար, եթէ ոչ աւելի լաւ է նոր տէրութեան համար առժամեայ ռէժիմ մը ընդունիլ, բարձր. քոմիսէրի մը անուանումով։

ԷՆՈՍ-ՄԻՏԻԱ ՍԱՀՄԱՆԱԳԻԾԸ

Լոնտոն, 7 Յունիս.— Անգլիական մամուլը կը ծանուցանէ թէ Էնոս-Միտիա սահմանագիծը ճշդելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը պիտի կազմուի մի միայն մեծ տէրութիւններուն պատկանող սպաներէ, որոնք Լոնտոնի դեսպանաժողովէն մասնաւոր հրահանգներ պիտի ստանան։

ՌՈՒՄԷՆ ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐԸ

Պուքրէշ, 8 Յունիս.— Ռումէն փախստականները երէկ իրիկուն հաւաքուեցան և որոշեցին իտալական դեսպանին ուղերձ մը մատուցանել, շնորհակալ ըլլալու համար Իտալիոյ որ Ռումանական տեսակէտին այժմ տուաւ Լոնտոնի դեսպանաժողովին մէջ։

ՀԵԼԼԷՆՕ-ՍԵՐՊ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Պուքրէշ, 8 Յունիս.— Սօֆիայէ կը հեռագրուի թէ տեղւոյն կառավարական շրջանակներու մէջ տիրող համոզումի մը նայելով, Յունաստանի և Սերպիոյ միջեւ զինակցութիւն կնքուեցաւ չորեքշաբթի օր Սելանիկի մէջ։

ՊԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿԻ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐԸ

Պուքրէշ, 8 Յունիս.— Պուլկարիա երեք յանձնաժողով կարգեց Պեթերսպուրկի պայմանագրին որոշումները գործադրելու համար։ Այս յանձնաժողովները բաղկացած են սպաներէ, պաշտօնատարներէ, քաղաքական անձնաւորութիւններէ, և երկու նախկին նախարարներէ։

ԱԼՊԱՆԻՈՅ ՌԷԺԻՄԸ

Վիեննա, 7 Յունիս.— «Վէնըր Ալկէմայնէ Ցայթունկ» կը քննադատէ Ֆրանսայի կարծիքը թէ ներկայ Ալպանիոյ մէջ առժամեայ ռէժիմ մը պէտք է հաստատել, երկիրը տակաւին կատարելապէս անծանօթ ըլլալուն համար։ «Աւստրիա և Իտալիա չեն կրնար մասնակցիլ այս տեսակէտին, կ'ըսէ նոյն թերթը։ Այս երկու տէրութեանց շահը կը պահանջէ որ Ալպանիոյ մէջ կայուն վիճակ մը տիրէ և նոյն իսկ Ալպանիոյ շահուն համար բացարձակապէս անհրաժեշտ է որ իրաց այս վիճակը հաստատուի կարելի եղածին չափ շուտով։ Ալպանիոյ համար վերջնական Սահմանադրութեան մը պատրաստութիւնը առաջին պայման է, երկրին մէջ մտնելու համար վարչութիւն մը, որ կարենայ անդորրութիւնը ապահովել։ Գալով այն առարկութեան թէ Ալպանիա անծանօթ երկիր մըն է, Աւստրիոյ և Իտալիոյ համար ճիշդ չի կրնար ըլլալ, վասնզի անոնք Ալպանիան կը ճանչնան իր բոլոր մանրամասնութիւններով։»

ՆՈՐ ԶՕՐՔ ԿԸ ՂՐԿՈՒԻ

Լոնտոն, 7 Յունիս.— Ռիւթէր Մալթայէն կ'իմանայ թէ 350 հետեւակ զինուորներ հրաման ստացան յանձնուիլ մը անմիջապէս երթալ Շքոտրա, այդ քաղաքը գտնուած անգլ. զինուորներուն թիւը ստուարացնելու համար։

** Ռիւթէր կ'ըսէ թէ տակաւին յայտնի չէ որ օտար զինուորները ո՛րչափ ատեն պիտի մնան Շքոտրա։ Քաղաքին գրաւման տեւողութիւնը կախում պիտի ունենայ այն միջոցներէն, զորս Լոնտոնի դեսպանաժողովը պիտի տնօրինէ Ալպանիոյ Սահմանադրութեան մասին։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ՑՈՅՑԱԿՈՒՄ

Պելկրատ, 7 Յունիս.— «Բօլիթիքա» կ'իմանայ թէ պուլկար զինուորները փորձեցին գրաւել Վալէնտովայի (Տօյրանի արեւելեան կողմը) զինուորական դիրքերը։ Սերպ հրամատարը պուլկար զինուորներուն 24 ժամ միջոց տուաւ քաշուելու համար։

ՍԵՐՊ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պելկրատ, 7 Յունիս.— «Բօլիթիքա»յի մէկ խմբագրին հետ տեսակցութեան մը մէջ գահաժառանգ իշխան Աղեքսանդր, խօսելով սերպօ-պուլկար վէճին նկատմամբ, պնդեց Սերպիոյ պահանջումներուն վրայ և ըսաւ. «Այս վէճը խաղաղօրէն լուծելու մէկ միջոց կայ։ Պուլկարիա պէտք է հրաժարի այն հողերէն, որոնց ստացումը կենսական կարեւորութիւն ունի Սերպիոյ համար։ Ուրիշ միջոց չկայ այս խնդիրը խաղաղօրէն լուծելու։ Վարդարի աջ եզերքին մասին ո և է վիճաբանութիւն անընդունելի է։

Մ. ՊՈՒԱՆՔԱՐԷԻ ՃԱՌԸ

Թուլոն, 7 Յունիս.— Հանրապետութեան նախագահ Մ. Պուանքարէ իր ժամանումին առթիւ կատարուած ընդունելութեան պահուն ճառ մը արտասանելով ըսաւ. «Մեր ռամկավարութիւնը յստակօրէն ցոյց տուաւ թէ իր խաղաղասէր մտադրութիւնները անկեղծ են։ Արեւելեան տագնապին սկիզբէն ի վեր Ֆրանսական դիւանագիտութիւնը, առանց իր շահերէն կամ ազգային արժանապատուութենէն բան մը զոհելու, իր բարեկամներուն և դաշնակիցներուն հետ օգտակարապէս աշխատեցաւ եւրոպական համաձայնութիւնը պատրաստելու, պահպանելու և զօրացնելու» (Ծափեր)։ Մ. Պուանքարէ յետոյ նստաւ «Ժիւլ Միշլէ» զրահաւորը որ «Բարթու»ի ուղեկցութեամբ, ուր բազմաթիւ երեսփոխաններ կը գտնուէին, անցաւ տասը մեծ զրահաւորներու կազմած երկու գիծերուն մէջտեղէն և յետոյ ուղղուեցաւ Հիէրեան կղզիները։ Նաւաբաժինը կը հետեւէր «Ժիւլ Միշլէ»ի։ Կէսօրէն ետք տեղի ունեցան մարզանքները։ Մ. Պուանքարէ «Ժիւլ Միշլէ»ի մէջ ճաշ տուաւ ի պատիւ նախարարներուն և սպաներուն։

ՍԵՐՊԻԱԿԱՆ ՀԵՐՔՈՒՄ

Պելկրատ, 7 Յունիս.— Պաշտօնական աղբիւրէ բացարձակապէս կը հերքուի այն լուրը թէ սերպ զինուորները հեռացած են Մանաստիրէն։ Նմանապէս կը հերքուի թէ գրգռութիւն կը տիրէ սերպ բանակին մէջ Պուլկարիոյ հետ պատերազմի մը կարելիութեան պատճառաւ և թէ չորս սերպ զինուորներ հրացանի բռնուած են, իբր թէ իրենց ընկերները նոր պատերազմի մը դէմ հակառակելու գրգռած ըլլալնուն համար։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԶԳ. ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ 53րդ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐԸ

ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Երէկ Ազգ. Հիւանդանոցի հանդիպակաց պարտէզին մէջ տօնուեցաւ Ազգ. Սահմանադրութեան 53 րդ Տարեդարձը, պատշաճ հանդիսաւորութեամբ և խուռն բազմութեան մը ներկայութեան, որ փութացած էր մայրաքաղաքիս զանազան թաղերէն։ Դուրեան Սրբազան շաբաթ իրիկուընէ հաստատութեան մատրան մէջ նախագահեց «եկեղեց»ի արարողութեանց, որոնց աւարտումէն յետոյ հոգաբարձութեան կողմէ Ն. Սրբազնութեան ի պատիւ ճաշ մը տրուեցաւ, ուր ներկայ գտնուեցան հոգաբարձուներէն ոմանք, հաստատութեան պաշտօնէութիւնը են։

Առաւօտուն կանուխ սկսան եկեղեցական արարողութիւնները, մասնակցութեամբ բազմաթիւ եկեղեցականներու և դպիրներու, որոնք յատկապէս եկած էին Բերայէն, Սամաթիայէն, Գումգաբուէն և այլ թաղերէ։ Երգեցողութիւններ կատարուեցան Եկմալեան եղանակով՝ առաջնորդութեամբ Տ. Կոմիտաս վարդապետի։

Ճաշու գիրքէն յետոյ Ն. Սրբազնութիւնը բնաբան առնելով «Նստարուք ի քաղաքիդ յԵրուսաղէմ, մինչեւ զգենուցուք զօրութիւն ի բարձանց» խօսքը, յորդորեց Ազգը որ տանի տառապանաց բեռը, մինչեւ որ լոյսը ծագի, նմանութիւն առնելով Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչէն, որ 15 տարի խորվիրապին մէջ մնալէ յետոյ, փառաւորուեցաւ։

ՃԱՇԱՍԵՂԱՆՆԵՐԸ

Արարողութեանց աւարտումէն յետոյ ըստ սովորութեան տրուեցան երկու սեղաններ։

Ա. Սեղանը պատրաստուած էր հիւանդանոցը արանց բաժնին մէջ, մօտ 400 հոգիի մասնակցութեամբ, որոնք կը բաղկանային կղերական դասէ, պաշտօնական անձնաւորութիւններէ, մամուլի ներկայացուցիչներէ և մասնաւոր հրաւիրեալներէ։

Ա. Բաժակաճառը արտասանեց Ս. Գաբրիէլ հայրը Սուլթանին կենաց, յարելով թէ Ն. Վեհափառութիւնը բարի տրամադրութիւններով առգրուած է և մաղթեց որ գործադրութեան վրայէն անոնք, ինչպէս նաև փոխանցուին այն պաշտօնեաներուն՝ որոնք զուրկ են այդ բարի տրամադրութիւններէն։

Բաժակաճառը արտասանեց Տ. Գրիգորիս վարդ. Պալաքեան Ն. Վ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին կենաց, որ իբր քաջարուն հովիւ տիւ և գիշեր կը հսկէ իր հօտին վրայ, մանաւանդ ազգ. այս երկունքի շրջանին, ուրիշ ժամանակներէ աւելի հոգածութիւն ցոյց կուտայ։

Այս երկու բաժակաճառերն ալ ընդունուեցան յոտնկայս և ծափահարութեան բուռն կերպով։

Հանդիսականներուն խնդրանքին վրայ Տ. Կոմիտաս վրդ. որ ներկայ էր, երգեց «Էջմիածին ի հօրէ» յուզիչ կերպով, որ արժանացաւ խանդավառ ընդունելութեան։

Գ. Բաժակաճառը արտասանեց Տ. Վահան Վրդ. Ցակոբեան Ս. Գաբրիէլ Հօր կենաց, որ այս ներկայ փափուկ ժամանակին մէջ ազգին շահերը կարող կերպով կը պաշտպանէ, և մաղթեց որ իր օրով կարենանք ողջունել այն երջանիկ օրը, որուն ակնդէտ կ'սպասէ Ազգը։

Դ. Բաժակաճառը խօսեցաւ Հայկ էֆ. Խոճասարեան, Սահմանադրութեան հիմնադիրներուն յիշատակին, որոնք ֆրանս. մեծ յեղափոխութեան ոգիով սնած, Եւրոպայէ դարձին պատուաստեցին այդ գաղափարները Ազգին մէջ, և տուին մեզի Ազգային Սահմանադրութիւնը. մենք երախտապարտ ըլլալու ենք իրենց յիշատակին, որովհետեւ մեր հարեւան հայ կաթոլիկները և յոյները այնքան աշխատեցան՝ բայց չկրցան ձեռք բերել զանոնք։ Եւ վերջացուց ճառը Օտեաններու, Ռուսինեաններու, Սերվիչեաններու յիշատակին։

Ե. Բաժակաճառը վարչութեան կողմէ խօսեցաւ Տքթ. Փաշայեան էֆ. յայտնելով թէ թէեւ այսօր սահմանադրութեան 53րդ տարեդարձն է որ կը տօնենք, բայց Հայ Ազգը առաջուց ի վեր ժողովրդապետական սկզբունքով կառավարուած է։ Ուստի բաժակը պարպեց Հայ Ազգին բարօրութեան և բարգաւաճման։

Զ. բաժակաճառը արտասանեց հանդիսականներէն Գ. Խաժակ։ Ըսաւ թէ ինքը բաժակ չէ որ պիտի առաջարկէ, այլ ցանկութիւն մը պիտի յայտնէ։ «Հազարաւոր տարիներէ ի վեր հայ ազգի տխուր կարաւանը կ'ընթանայ դէպի անծանօթը, բայց գուշակութիւն չպիտի ընեմ։ Ոչ մէկ լեզուի մէջ ազգասէր բառը գոյութիւն ունի, այլ կ'ըսուի հայրենասէր, մինչդեռ մենք 1500 տարիներէ ի վեր առանց հայրենիքի, անտուն և անտիրական տարուբեր եղած ենք, ցրուած Սիպերիայի խորերէն մինչեւ Պուէնօս Այրէս։ Յայտնի է թէ 13 թիւը չարագուշակ է, մաղթենք գոնէ որ բացառութիւն մը կազմենք այս անգամ և յուսանք որ երջանկաբեր ըլլայ այն մեզի համար։»

Կոմիտաս վրդ. ներկաներու խնդրանքով երգեց «Տէր կեցո զհայս»։

Է. բաժակաճառը արտասանեց Տ. Մեսրոպ քհնյ. Կիլիկիոյ Ս. կաթողիկոսին կենացը։

Ը. բաժակաճառը արտասանեց Հմայեակ էֆ. Արամեանց Հայ մամուլին կողմէ, թէեւ այս կարգադրութիւնը եղած էր վերջին պահուն առանց մամուլի ներկայացուցիչներուն հաւանութեան, Հայ գրականութեան և մամուլի աշխատաւորներու և ազգ. գործիչներու յիշատակին։

Թ. Բաժակաճառը մամուլին կողմէ արտասանեց Ներսէս էֆ. Փափազեան, որ նախ փոքր երգ մը երգեց, տասական բանաստեղծական քայլերգը, որ յարմարցուած էր հայ իրականութեան։ Ապա անդրադարձաւ Դուրեան Սրբազանի բանաստեղծին և զայն գտաւ կատարելապէս պատշաճ ներկայ կացութեան։ 1895ի շրջաններուն դարձեալ այս կացութեան մէջ կը գտնուէինք, և նոյն տարուան զուգադիպող սահմանադրութեան տարեդարձը տօնուեցաւ խանդավառութեամբ և յոյսերով, բայց վերահաս ցաւալի դէպքերը ազգը ընկճեցին այն աստիճան որ այսօր բաղդատմամբ աւելի վերապահ և պաղարիւն կը գտնուինք։

Վերջին բաժակաճառը արտասանեց Հայկ էֆ. Խոճասարեան Հայր Կոմիտաս վարդ.ի կենացը, որուն մէջ ողջունեց Հայ գեղարուեստին փթթումը։ Կոմիտաս վարդ. դարձեալ երգեց «Կռունկ»ը։

Ժամը 2ին երկրորդ սեղան մը եւս տրուեցաւ, նախագահութեամբ Փոխանորդ Ս. Հօր, որուն եւս մասնակցեցան 500 չափ անձնաւորութիւններ։

ՊԱՐՏԷԶԻՆ ՄԷՋ

Հիւանդանոցի հանդիպակաց պարտէզը լեցուն էր ամէն թաղերէ հասած երկսեռ խուռն բազմութեամբ։ Մուտքի կեդրոնական դրան վրայ կամար մը շինուած էր «Ազգ. Սահմանադրութեան 53րդ տարեդարձ» վերտառութեամբ։ Պարտէզին մէջ երկու մասնաւոր տաղաւարներ շինուած էին, ուր Կէտիկ Փաշայի «Քնար» և Սամաթիոյ «Մասիս» երգչախումբերը ազգային և այլ եղանակներ կ'ածէին։ Դժբախտաբար, ծանուցուած բանախօսութիւնները ամէնն ալ կարելի չեղաւ ընել, որովհետեւ թէև նախապէս իւրաքանչիւր խմբակցութեանց մասնաւոր գրեր յուղարկուած էին, որպէսզի իրենց կողմէ խօսելիք բանախօսները նշանակեն, բայց միայն Հնչակեանները ընտրած էին իրենց բանախօսը, միւսները ոչ իսկ պատասխանած էին։ Արդէն, կ'երեւի տեղն ու եղանակն ալ նպաստաւոր չէին թէ՛ բանախօսներուն և ունկնդիրներուն միանգամայն, որովհետեւ շատ կարճ և առանց տպաւորութեան անցան։

Նախ խօսեցաւ Կրօնական Ժողովոյ կողմէ Տ. Վահան վրդ. Ցակոբեան, որ յիշեցնելով թէ միութիւնը զօրութիւն է, յայտարարեց թէ ամէն ժամանակէ աւելի հիմայ պէտք ունինք անոր, երբ ազգը կ'անցընէ տագնապալից շրջան մը, ուրկէ անվնաս կերպով դուրս ելնելու միակ ապահով միջոցը համերաշխութիւնն ու միաբանութիւնն է։

Մայր Դիւանին կողմէ խօսեցաւ Հմայեակ էֆ. Արամեանց։ Ըսաւ թէ Ազգ. Ժողովը պէտք չէ դատապարտենք իր անգործութեան և ամլութեան համար, որովհետեւ յանցաւորը ժողովուրդը ինքն իսկ է, քանի որ ան իր քուէները կը կեդրոնացնէ այնպիսի անձերու վրայ, որոնք ներկայացուցչական ո և է հանգամանք ունենալու կարող չեն։ Սխալ է նմանապէս ամէն բան սպասել Ազգ. Ժողովէն, որովհետեւ ան օրէնսդրական ժողով մըն է միայն, ժողովուրդը ինքն իսկ է որ պիտի բարւոքէ իր վիճակը, բարձրացնէ իր մտաւոր թէ ֆիզիքական մակարդակը, և եթէ նոյն իսկ բողոքել հարկ ըլլայ, ժողովուրդն է որ իր ցասումը պիտի արտայայտէ այդ բողոքը և խորտակէ իր յառաջդիմութիւնը և զարգացումը կապտող շղթաները։ Ի վերջոյ հրաւիրեց ժողովուրդը որ ամէն հոգ իր ներկայացուցիչներուն վրայ չի ձգելով ինքն ալ իր կողմէ աշխատի ազգային բարգաւաճման և միանգամայն ընտրէ իր պաշտօնին գիտակից և կարող ներկայացուցիչներ։

Երրորդ և վերջին բանախօսութիւնը արտասանեց Ցակոբ էֆ. Աւետիսեան (Արծրունի) Հնչակեան կուսակցութեան կողմէ. ըսաւ թէ թէեւ Ազգ. Սահմանադրութիւնը թերի է, և սրբագրելի, բայց այդչափն իսկ իր առաւելութիւնը ունի, ապագային և յարմար ժամանակներու թողլով անոր պակասները լրացնելը, ներկայիս պէտք է ամուր փարինք անոր և մեր բոլոր ոյժով պաշտպանենք անոր գոյութիւնը։

Կարգադիր մասնախումբի կողմէ Տիար Գ. Խաժակ հրաւիրուեցաւ խօսիլ դաշնակցութեան կողմէ, բայց առարկելով թէ աղմուկը և կարգի ցաւը արգելք պիտի ըլլայ, մերժեց առաջարկութիւնը։

Շնորհակալութեան արժանի են կարգադիր Մասնախումբի անդամները, որոնք թէ պարտէզին մէջ և թէ ճաշասրահը կարգ ու կանոնը ապահովելու և հանդիսականները կարելի եղածին չափ գոհ թողելու համար ամէն ջանք ի գործ դրին։ Կարգադիր մասնախմբի անդամներն էին՝ Արամ Թագւորեան, Արամ Մնակեան, Արմենակ Տուխանեան, Գառնիկ Հայոցեան, Գէորգ Մազլըմեան (Ատենապետ), Եդուարդ Դափամաճեան, Երուանդ Պէյազճեան, Զարեհ Զատէեան, Թորգոմ Խաչատուրեան, Լեւոն Շիրինեան, Լեւոն Սաաթճեան, Լեւոն Եավրուեան, Կարապետ Տէօլէլեմեան, Հայկ Ծիլմէճեան, Հրաչեայ Տէր-Ներսէսեան, (Գանձապետ) Մելքոն Ցովակիմեան, Միհրդատ Հայկազն, Ցակոբ Նորհատ (Ատենադպիր), Ցարութիւն Նալեան, Ցարութիւն Թուլուքեան, Ցովհաննէս Մալխասեան, Սարգիս Գօճէլեան, Սիմոն Շամտանճեան, Ստեփան Փէչտիմալճեան, Օննիկ Բիրէճեան։

** «Մանզումէ»ի թելադրութիւնը իր օգուտը ունեցաւ։ Դպրոցասէր Տիկնանց Միութիւնը երէկ Սիրքէճիէն սկսեալ բոլոր կայարանները և Հիւանդանոցին պարտէզն ու շրջակաները արուեստական կարմիր ծաղիկներ կը բաժնէր անցորդներուն, փոխարէն ստանալով նուէրներ։ Հայերը սիրով նպաստեցին այս նորութեան և ուրախ ենք որ բաւական կլորիկ հասոյթ մըն ալ գոյացած է անոնց վաճառումէն։ Շնորհակալութեան արժանի են նաեւ այն Տիկիններն ու Օրիորդները, որոնք անձանձիր այնքան փութկոտօրէն յանձն առին այս աշխատութիւնը։

ԿԷՏԻԿ ՓԱՇԱՅԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Երէկ Կէտիկ Փաշայի մէջ կատարուեցան երեք երեսփոխաններու ընտրութիւնները։ Բողոքող թաղեցիներու պահանջին վրայ Վարչութեան կողմէ իբր քննիչ ղրկուած Ժ. Սայապալեանի և Սմբատ Բիւրատի ներկայութեան կատարուեցան քուէարկութիւնները։ Ազատականները իրենց դիտողութիւնները դարձեալ կրկնեցին, և յայտարարեցին թէ ձեռնպահ մնացին։ Քուէարկութեան արդիւնքէն յայտնի եղաւ թէ Հնչակեան քանտիտաներուն երեքն ալ բացարձակ մեծամասնութիւն ստացած են, որոնք են Տեարք՝ Աւետիսեան (Արծրունի) և Ցակոբ Նշանեան ու Նիկողոս Զաքարեան։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅԵՐՈՒՆ

«Մանզումէ»ի 2862 թիւին մէջ հայկական լուրերու ներքեւ կարդացի Եգիպտոսի առաջնորդական խնդրին վերաբերեալ նամակ մը քաղուած թղթակցութիւնը։ Ինչ որ կ'ուզեմ ըսել հոս միմիայն Տ. Թորգոմ եպիսկոպոսի ընտրելիութեան մասին պիտի ըլլայ։ Շնորհաւորելի են Եգիպտոսի հայերը քանի որ Դուշկեան եպիսկոպոսի մը նման անզուգական եկեղեցականի մը առաջին թեկնածութեան շուրջ կը գտնուին։ Ամէն անոնք որ մօտէն յարաբերուած ու ճանչցած են այդ վեհոգի հոգեւորականը, ոչ թէ Եգիպտոսի առաջնորդութեան, այլ առանց այլեւայլի, ապագայ պատրիարքութեան արժանի միակ մարդն է ըսելու մեծ «այո»ն պիտի արտասանեն։

Իբր ուսումնական մարդ համակ տաղանդ է, իբր խորհող փիլիսոփայ, իբր գործող արծիւի չափ հեռատես և իբր կղեր Ցիսուսի չափ բարի, ներողամիտ և անյիշաչար է։ Սեբաստացիք բարեբաղդացաք և գրեթէ, լաւ առաջնորդներ վայելած ըլլալով իր արժանիքը բոլորովին կերպով չգնահատեցին։ Հոս, եթէ Սեբաստացի հայրենակիցներուս արժանապատուութիւնը վիրաւորած ըլլալու անպատեհութիւնը չըլլար, մի քանի միջադէպեր պիտի պատմէի որ ընթերցողը հիացումէ աւելի պաշտումի զգացում մը պիտի ունենար դէպի այդ մեծ հոգեւորականը։ Իր գործունէութեան կարկառուն և վերջին ապացոյցը Սեբաստիան Սանասարեան դպրոցով օժտելու պարագան է, երբ այլեւս Սանասարեանցի խնամակալութեան կողմէ վերջնականապէս որոշուած էր Կարինէն վերցնել դպրոցը։

Թորգոմ եպիսկոպոս ամբողջ ութ ամիս առանց դրամի Պօլսոյ խանի քէօշէները մնալով լուռ ու մունջ աշխատեցաւ տքնեցաւ և յաջողեցաւ։ Մե՞նք որ այնչափ թիւր մեկնութիւններ տուեցին այդ մասին։ Դուշկեան սրբազան մեծ ուսուցչապետ մըն է և դպրոցներու համար հոգի կուտայ։

Այս տողերը կը գրեմ բացարձակապէս առանց նկատումի, առանց յիշեալին չափը հնչեցուցած ըլլալու։ Նպատակս է միմիայն մեր ազգային շահերու պաշտպանութեան դոյզն միջոց մը ընձեռած ըլլալ, մատնանշելով իբր յոյժ հաւատացեալ և արժանաւորագոյն եկեղեցական մը, Եգիպտոսի ազգ. իշխանութեան, քանի որ յիշեալին այդ արժանիքները Թրքահայերու կողմէ այնչափ գնահատուած չէ, երբ շուրջերնիս կը գտնուին ոչ նուազ եկեղեցականի մրուրներ։

1913 Մայիս 23 ԴԱՒԻԹ ՄԻՆԱՍԵԱՆ
Էրէկլի (Տնօրէն Դօնիա-Էրէյլի Ազգ. երկսեռ վրժրն)

ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Տէ՛ր

Պատիւ ունիմ յայտարարելու որ վարժարանացս հրապարակային քննութիւնները պիտի սկսին 29 Մայիս Չորեքշաբթի օր և պիտի կատարուին ըստ հետագայ ցուցակին։

Կը խնդրեմ որ հաճիք այս առթիւ պատուել մեր վարժարանները, տեսնել մօտէն անոնց արդիւնքը և ընդունիլ յարգանացս հաւաստիքն։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Կարապետեան Վարժարանաց
26 Մայիս 1913 Գ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ
ՍԿԻՒՏԱՐ

Ծանօթ.— Քննութիւնները կը սկսին 8,30ին և կ'աւարտին 4,30ին։

ՕՐ			ԿԱՐԳ ԵՕԹԵՐՈՐԴ
29	Մայիս	913 Դշ.	Հայերէն լեզու և մատենագրութիւն
31	»	» Ուր.	Օրէնսգիտ. և տընտեսագիտութիւն
3	Յունիս	» Բշ.	Պատմութիւն Օսմ. և ընդհնր.
5	»	» Դշ.	Առողջաբանութիւն
7	»	» Ուր.	Բնալուծութիւն
10	»	» Բշ.	Կրօնից պատմութ. և հոգեբանութիւն
12	»	» Դշ.	Բուսաբնթ. և երկրաբանութիւն
14	»	» Ուր.	Օսմ. մատենագր. և գրագիտ. և արաբերէն
17	»	» Բշ.	Երկրաչափութիւն և անկիւնաչափութիւն
19	»	» Դշ.	Ֆրանսերէն
21	»	» Ուր.	Բնագիտութիւն
24	»	» Բշ.	Եռանկիւնաչափութիւն և Տիեզեր.

ԿԱՐԳ ՉՈՐՐՈՐԴ

Կրօնից պատմութիւն և հայերէն, ֆրանսերէն, բնապատմական գիտութիւնք, օսմաներէն, թուաբանութիւն, պատմութիւն օսմանեան և ընդհանուր ազգային, երկրաչափութիւն, օրէնսգիտական ծանօթութիւն, գեղագրութիւն, գծագրութիւն, երաժշտութիւն, կրօնագիտութիւն, անգլիերէն և գծագրութիւն, աշխարհագրութիւն։

ԿԱՐԳ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

Ֆրանսերէն, Հայերէն, Անգլիերէն և Գերմաներէն, թուաբանութիւն և առեւտրական թուաբանութիւն, գրհաշիւ, օսմ. պատմութիւն և ընդհ. երկրաչափութիւն, օսմ. աշխարհագրութիւն և ընդհ. աշխարհագրութիւն, առմտականութիւն և գեղագրութիւն, օսմաներէն և պարսկերէն, բնապատմական գիտութիւնք, օրէնսգիտութիւն և քաղաքացիական կրթութիւն, կրօնագիտութիւն և գծագրութիւն։

ԿԱՐԳ ՎԵՑԵՐՈՐԴ

Կրօնից պատմութիւն, Ֆրանսերէն, Օսմաներէն, կենդանաբանութիւն, բնա-

կիրթութիւն, օրէնսգիտութիւն և անտեսագիտութիւն, տոմարակալութիւն, Բնաբանութիւն, արաբերէն և պարսկերէն աշխարհագրութիւն, երկրաչափութիւն, Գրահաշիւ և գծագրութիւն, Հայերէն, քարոյագիտութիւն և պատմութիւն։

ԱՂՋԻԿՆԵՐ — ԿԱՐԳ ՆԵՐՆԵՐՈՐԴ

30 Մայիս 1913 Եշ.— Հայերէն և Մատենագրութիւն։
1 Յունիս Շբ.— Առողջաբանութիւն։
4 Յունիս Գշ.— Բնալուծութիւն։
6 Յունիս Եշ.— Պատմութիւն և անգլիերէն։
8 Յունիս Շբ.— Տնտեսագիտութիւն և օրէնսգիտութիւն։
11 Յունիս Դշ.— Ֆրանսերէն և բուսաբանութիւն։
13 Յունիս Եշ.— Հոգեբանութիւն։
15 Յունիս Շբ.— Երկրաչափութիւն և գրահաշիւ։
18 Յունիս Գշ.— Տիեզերագրութիւն և բուսաբանութիւն։
20 Յունիս Եշ.— Թուրքերէն և աստղագիտական ուսումնասիրութիւն։
22 Յունիս Շբ.— Բնագիտութիւն։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԴԱՏԱՍ. ԽՈՐՀՐԴՈՅ ԿԵԴՐ. ԱԶԳ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Ազգ. Կեդրոնական վարչութեան Դատաստանական Խորհուրդը ի բացակայութեան դատախազեալին օրինական դատավարութեամբ քննելով Տիկին Նոյեմզի (ծնեալ Դաւաճեան) և իր ամուսնոյն Տիար Գրիգոր Տէմիրճեանի միջեւ տեղի ունեցած ամուսնական դատը լուծելի նկատած է ասոնց ամուսնութիւնը։ Դատախազեալն սոյն որոշման մասին իր դիտողութիւնը, եթէ ունի, ըստ դատավարական հրահանգի երեսուն մէկ օրեայ պայմանաժամու մէջ ներկայացնելու համար, վճռագրոյն պատճէնը ըստ օրինի իր բնակավայրին հաղորդել անկարելի և իր ո՛ւր գտնուիլը եւս անծանօթ մնացած ըլլալով, այդ որոշումը կը հաղորդուի լրագրական հրատարակութեամբ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԴԻՄՈՒՄԸ Բ. ԴՌԱՆ ՄՕՏ

[illegible]

մօտ դիմում ըրաւ, տեղեկանալու համար թէ այսպիսի ձեռնարկ մը կատարուա՞ծ է թէ ոչ։ Պատասխանուեցաւ թէ տակաւին այս մասին ո՛ և է ձեռնարկ եղած չէ։ Մեր խմբագիրը երէկ դեսպանատուները դիմեց որոշ տեղեկութիւն մը ստանալու համար և իմացաւ թէ միայն ռուս դեսպանը ուշ ատեն հրահանգ ստացած է դիմում ընելու, իսկ միւս դեսպանները տակաւին հրահանգի կ'սպասեն իրենց կառավարութիւններէն։ Եթէ այսօր ստանան, կէս օրէ ետք հաւաքաբար պիտի դիմեն Բ. Դուռ և Արտաքին Գործոց Նախարար Սայիտ Հալիմ փաշայի պիտի հաղորդեն տէրութեանց որոշումը։ Միեւնոյն ատեն Սօֆիայի, Աթէնքի, Պելկրատի և Չէթինեէի օտար դեսպանները նմանօրինակ դիմումներ պիտի ընեն դաշնակից պետութեանց դահլիճներուն մօտ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ԻՐ ՆԱԽԿԻՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ

Բ. Դուռ հասած տեղեկութիւններէ կ'երեւի թէ հելլէն կառավարութեան Լոնտոնի պատուիրակները կը յայտարարեն թէ պիտի ստորագրեն երկրորդ պայմանագիրը, եթէ օսմ. կառավարութիւնը հաւա՛ն է որ Յունաստան պատերազմին հրատարակումէն առաջ իր վայելած իրաւունքները վերստանայ։ Նախարարաց Խորհուրդը իր երէկուան նիստին մէջ այս մասին Օսման Նիզամի փաշայի կողմէ ղրկուած տեղեկագիրը նկատի առնելով որոշեց հրահանգ տալ թէ Յունաստանի այդ առաջարկը նկատի պիտի առնուի երկրորդ բրոթօքոլին ստորագրուելէն ետք միայն։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԺԱՆՏԱՐՄԱՆԵՐԸ ԿԸ ՂՐԿՈՒԻՆ ԱՆԱՏՕԼՈՒ

Ժանտարմներու ընդհանուր հրամատարի օգնական Րոպիմ պէյ երէկ Բ. Դուռ գալով երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ներքին Գործոց Նախարար Հաճի Ադիլ պէյի հետ և Անատոլուի անդորրութեան պահպանման հսկելու պաշտօն ունեցող ժանտարմներու յատկանալիք վարկին նկատմամբ խորհրդակցեցաւ։

Մեր ստացած մասնաւոր տեղեկութիւններուն նայելով, Րումէլիի ժանտարմներուն մեծագոյն մասը Անատոլու պիտի ղրկուին։ Առջի օր արդէն մաս մը ժանտարմներ ղրկուեցան։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԳՈՐԾՈՂ ԱՒԱԶԱԿԱՊԵՏՆԵՐԸ

1329 տարւոյ Մարտ, Ապրիլ և Մայիս ամիսներուն մէջ ժանտարմներու հետապնդութեան արդիւնքով ձեռք անցուած աւազակներու մասին հետեւեալ տեղեկութիւնները ստացուած են.

Ժանտարմայի «պաշ չավուշ» Ահմէտ էֆ. լսելով որ Սվազի նահանգին մէջ չահատակութիւններ ընող և Քանկալի ու Խոմրանիէի մէջ ապաստանող աւազակապետ Ճէվատ Ապրիլ ակիզբը տասը արբանեակներով Խարբերդի նահանգը անցած է, Օվաճըգի Սուլուք կիրճին մէջ հրոսախումբը պաշարեց։ Ընդհարման պահուն աւազակներէն հինգը ձեռք անցուեցան, բայց միւս հինգը փախուստ տուին։ Ահմէտ չավուշ ժանտարմայի միւլազիմ Թէվֆիք էֆ.ի ջոկատին հետ միանալով փախստականները հետապնդեց և Ակնայ մէկ գիւղին մէջ պաշարեց զանոնք։ Տեղի ունեցած երկրորդ ընդհարումի պահուն, Ճէվատ և եղբայրը Իսկէնտէր և անոնց մէկ ընկերը ձեռք անցուեցան, իսկ փախուստ տուող միւս երկու աւազակներէն մէկը Քմշկածագի մէկ գիւղին մէջ մեռաւ և միւսը ուրիշ գիւղի մը մէջ ողջ ձեռք անցուեցան։

Դարձեալ Սվազի նահանգին մէջ 12 տարիէ ի վեր չահատակութիւններ ի գործ դնող Հէքիմ օղլուի աւազակախումբի մասին ժանտարմայի տասնապետ Շաքիր էֆ. լսելով որ Տրապզոնի նահանգին սահմանը անցած է, իր ջոկատով պաշարեց աւազակախումբը։ Տեղի ունեցած ութը ժամուան ընդհարումի միջոցին Հէքիմ օղլու և ընկերներէն մէկը մեռաւ, երկուքը վիրաւոր վիճակի մէջ ձեռք անցուեցան։

Նոյն նահանգին մէջ չորս տարիէ ի վեր աւազակութիւն ընող Ապտիւրրահմանի հրոսախումբը Ապրիլ 3ի գիշերը ժանտարմայի վաշտի հրամատար Սատրէտտին պէյի ջոկատին կողմէ, որուն կ'ընկերանար Տարէնտէի Գայմագամը, Կիւրինի մէկ գիւղին մէջ պաշարուեցաւ։ Տեղի ունեցած ընդհարման միջոցին աւազակները անձնատուր եղան։

Տիարպէքիրի մէջ տարիներէ ի վեր աւազակութիւն ընող Տէրվիշի հրոսախումբը Մայիս 18ին Մարտինի մէկ գիւղին մէջ ժանտարմներու վաշտի մը կողմէ պաշարուեցաւ և տեղի ունեցած ընդհարման միջոցին աւազակապետը իր 13 ընկերներով ձեռք անցուեցաւ։ Ժանտարմա մը մեռաւ և երկու ժանտարմներ վիրաւորուեցան։

Տրապիզոնի մէջ եօթը տարիէ ի վեր աւազակութիւն ընող Տէլի Րէշիտ Մարտ 5ի գիշերը ժանտարմայի միւլազիմ Օսման էֆ.ի կողմէ պաշարուեցաւ եւ երկուքուկէս ժամ տեւող ընդհարման միջոցին մեռաւ վիճակի մէջ ձեռք անցուեցաւ եւ Մայիսի սկիզբը տասնապետ Շաքիրի կողմէ Ֆաթսայի մէջ պաշարուած աւազակապետ Արսլան երկու ընկերներով ձեռք անցուեցաւ։

ՎԱՆԵՑԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ԳՈՅՔԵՐԸ ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒԻՆ

Վանայ կուսակալին կողմէ Բ. Դուռ ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ, թէ բնիկ Վանեցի Հայեր, որոնք Ռուսիայէ կը վերադառնային, Պայազիտի աշիրէթին պատկանող Ահմէտի մարդոց կողմէ կողոպտուած էին։ Պայազիտի Միւթէսարրըֆը կը հեռագրէ թէ գողցուած գոյքերը ետ առնուած և իրենց տէրերուն յանձնուած են։

10,000 ՌՈՒՍ ԶԻՆՈՒՈՐ ԽՈՅԻ ԵՒ ՍԱԼՄԱՍՏԻ ՄԷՋ

«Ազմ» կ'իմանայ թէ տասը հազար ռուս զինուորներ համախմբուած են Խոյի և Սալմաստի մէջ։

ՊԱՐՍԻԿ ԱՇԻՐԷԹՆԵՐՈՒ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ՕՍՄ. ՍԱՀՄԱՆԱԳԼԽԻՆ ՎՐԱՅ

Պարսկական Ապտէվի և Մամաշ աշիրէթները խնդիր յարուցանելու նպատակաւ յարձակում գործած են սահմանագլխին վրայ, բայց հարկ եղած միջոցները անմիջապէս ձեռք առնուած ըլլալով, ո՛ և է դէպք չէ պատահած։

ՀՆԴԻԿ ԵՐԵՒԵԼԻՆԵՐ ԳՈՆԻԱՅԻ ՄԷՋ

Հնդիկ երեւելիներէն Ջաֆէր Ալի խանէ և ուրիշ հնդիկներէ կազմուած յանձնաժողով մը Գոնիա գացած է, այնտեղ կազմուելիք գիւղերու մասին քննութիւն կատարելու պաշտօնով։

ԿՂԶԻՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

ԻՆՔՆՕՐԷՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ԾՐԱԳԻՐ ՄԸ

Կղզիներու խնդրի մասին Լոնտոնի դեսպանաժողովին մէջ յայտնուած տրամադրութիւնները յաճախ տպաւորութիւն ըրած են օսմ. շրջանակներու մէջ։ Ինչպէս յայտնի է, Բ. Դուռը կը պահանջէ որ Անատօլուի եզերքին մերձակայ կղզիները Թուրքիոյ մնան Անատօլուի անդորրութեան տեսակէտով։

Դիւանագիտական շրջանակներու մէջ կ'ըսուի սակայն թէ տէրութիւնք մտադիր են Անատօլուի եզերքին մերձակայ կղզիներուն ինքնօրէն վարչութիւն մը տալ օսմ. գերիշխանութեան տակ։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ԿԸ ՀԱՄԱՁԱՅՆԻՆ ԿՂԶԻՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ինչպէս յայտնի է, իտալական կառավարութիւնը Տրիպոլսի պատերազմին հետ անքով 13 օսմ. կղզիներ գրաւած էր, եւ Ուշիի պայմանագրութեան համաձայն պարտաւոր պիտի ըլլար զանոնք վերադարձնել Թուրքիոյ։

Դիւանագիտական աղբիւրէ մեր ստացած տեղեկութիւններուն նայելով, իտալական կառավարութիւնը Յունաստանի հետ բանակցութեան մտած էր, խոստանալով իր գրաւած կղզիները հելլէն կառավարութեան յանձնել տալու համար անոր օժանդակութիւն ընծայել, պայմանաւ որ Յունաստան ալ հաւանի Ալպանիոյ մէջ իր գրաւած հողերուն մէկ մասէն հրաժարիլ։ Կ'ըսուի թէ այս բանակցութիւնները աւարտելու մօտ են։

ՀԱՅԿԵՐՈՅԹ ՊԸՔԻՆԿԷՄԻ ՊԱԼԱՏԻՆ ՄԷՋ
ԱՆԳԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԽՕՍՔԵՐԸ ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐՈՒՆ

ՀԱՅԿԵՐՈՅԹԷՆ ԵՏՔ ԺՈՂՈՎ

Լոնտոն, 7 Յունիս.— Ճորճ Թագաւոր այսօր Պըքինկէմի պալատին մէջ հացկերոյթ տուաւ ի պատիւ հաշտութեան պատուիրակներուն։ Ներկայ եղան նաեւ Քօննօթի դուքսը, Մր. Էսքուիթ, Սըր Է. Կրէյ և զօրավար Մօրլի։

⁂ Ռոյթէր կ'ըսէ. «Ճորճ Թագաւորին կողմէ հաշտութեան պատուիրակներուն ի պատիւ հացկերոյթի պահուն ո՛ և է ճառ չարտասանուեցաւ։ Սակայն մէկտեղ, հացկերոյթին աւարտելէն ետք, Ճորճ Թագաւոր իրեն ներկայացուած հաշտութեան պատուիրակներուն հետ տեսակցելով, հաշտութեան նախաշաւիղ պայմաններուն ստորագրուելուն համար շնորհաւորեց զանոնք և մինչեւ հիմա ձեռք բերուած արդիւնքները գոհացուցիչ գտնելով յոյս յայտնեց որ նոր ընդհարումներ պիտի չպատահին։ Ճորճ Թագաւորին մասնաւորապէս այս խնդրոյն վրայ ծանրանալը մեծ տպաւորութիւն գործեց պատուիրակներուն վրայ, որոնք իրենց եղած հիւրասիրութեան համար շնորհակալութիւն յայտնեցին։

⁂ Պըքինկէմի պալատին մէջ տեղի ունեցած հացկերոյթէն ետք, հաշտութեան պատուիրակները Սէնդ Ճէյմսի պալատը գացին և ժողով գումարեցին։ Խորհրդակցութիւնները շատ երկար տեւեցին, բայց վերջնական որոշում մը չտրուեցաւ։ Պայմանագրին յօդուածներուն վրայ երկար վիճաբանութիւն տեղի ունեցաւ և խորհրդակցութեանց պահուն սերպ պատուիրակ Մ. Բավլովիչ առաջարկեց որ վիճաբանութեան ենթակայ [illegible]

[illegible]

Քաղաքական շրջանակներու մէջ կ'ըսուի որ եթէ Լոնտոնի դեսպանաժողովը որոշէ Եգէականի կղզիները Յունաստանի թողուլ, Բ. Դուռը պիտի չընդունի այս որոշումը և պիտի բողոքէ։

⁂ Նմանապէս կ'ըսուի որ եթէ Իտալիոյ ձեռք գտնուած կղզիները Յունաստանի թողուին, օսմ. կառավարութիւնը պիտի չընդունի այսպիսի կարգադրութիւն մը։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻՆ ԲՈՂՈՔԸ ԻՏԱԼԱՑԻ ԶՕՐԱՎԱՐԻ ՄԸ ԴԷՄ

Իտալիոյ դեսպանատան Ա. թարգմանը Յունաց Պատրիարքին այցելելով յայտնած էր թէ զօր. Ամէլիօ պիտի չթողու որ Հռոդոսի եպս. Ալեքսանդրոս մետրապոլիտը, որ Պատրիարքարանին կողմէ հոն երթալու հրահանգ ստացած էր։ Յունաց Պատրիարքարանը նկատելով որ իտալացի զօրավարը իրաւունք չունի եկեղեցական գործերու խառնուելու, որոշեց պատուիրակութիւն մը ղրկել իտալական դեսպանին մօտ, բողոքելու համար։

ԱՌԿԱԽ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԻՋԵՒ

Օսմ. կառավարութեան և Ֆրանսայի միջեւ առկախ խնդիրներու կարգադրութեան առթիւ կատարուած բանակցութիւնները տակաւին ելքի մը չյանգեցան և դիւանագիտական շրջանակներու մէջ կը կարծուի թէ անոնք բաւական պիտի երկարին։

ՄԻՀՐԱՆ ԵՒ ՈՍԿԱՆ ԷՖ.ՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ելմտական Նախարարութեան խորհրդական Միհրան էֆ. երէկ Թզկատարապետին պաշտօնատունը երթալով ելմտական խնդրոց մասին երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Նախարար Ոսկան էֆ. Մարտիկեանի հետ։

ԳԱՂՏՆԻ ՔՈՄԻԹԷԻՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ

Արդի կառավարութիւնը տապալելու մտքով կազմուած գաղտնի քոմիթէին ձերբակալեալ անդամները՝ Սաթվէթ Լութֆի, Չէրքէզ Հասան, Մչեցի Սաիտ, Սրտքը, Պէքիր, Ահմէտ, Լութֆի, Սալիհ, հարիւրապետ Թէվֆիք և Մահմուտ էֆ.ները երէկ գիշեր խիստ հսկողութեան տակ կեդրոնական բանտ ղրկուեցան պատերազմական պաշտօնատունէն, ուր բանտարկուած կը մնային։

ՏԻՎԱՆԻՅԷԻ ԴԷՊՔԸ

Տիվանիէէի մէջ ոչխարահամարի գործողութեան հսկող օսմ. ջոկատին և աշիրէթի մարդոց միջեւ ոչխար փախցնելու խնդրի մը առթիւ փոքր ընդհարում մը պատահած է։ Ժամանակ մը ետք ժանտարմներ օգնութեան հասած ըլլալով դէպքին առաջքը առնուած է։

ԼՈՆՏՈՆԻ ՕՍՄ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐՈՒՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

Օսման Նիզամի փաշա Բ. Դուռ ուղղած հեռագրի մը մէջ յայտարարած է թէ հաշտութեան վերաբերեալ խնդիրները քիչ օրէն պիտի լուծուին և մնացեալ խնդիրները Բարիզի ելմտական միջազգային յանձնաժողովին քննութեան յանձնուած ըլլալով, Լոնտոն գտնուող բոլոր պատուիրակները պիտի մեկնին և օսմ. պատուիրակներն ալ Պոլիս պիտի դառնան, այլեւս ո՛ և է գործ չունենալով Լոնտոնի մէջ։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ
ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼՆԵՐՈՒՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

Նախարարաց Խորհուրդը երէկ Բ. Դրան մէջ նիստ գումարեց Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի նախագահութեան տակ և հայաբնակ նահանգներու կուսակալներէ ոմանց կողմէ ղրկուած տեղեկագիրները նկատի առնելէ ետք հարկ եղած հրահանգները տուաւ։ Յետոյ կարդաց Լոնտոնի և Բարիզի Օսմ. պատուիրակներուն տեղեկագրերը, որոնց մասին երկար խորհրդակցութիւններ կատարուեցան։ Խորհուրդը ի վերջոյ լսեց Ելմտական Նախարարին տեղեկութիւնները կնքուելիք փոխառութեան մը մասին և վերջնական որոշումը յաջորդ նիստին վերապահեց։

ԻՏԱՑԻԷ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՔՆՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Կրթական Նախարարութիւնը Իտատիէ վարժարաններու կողմէ կեղծ վկայագիրներ ներկայացուելուն առթիւ շրջաբերական մը ուղղեց Իտատիէ վարժարաններու տնօրէններուն, որով ներկայ տարւոյ քննութեանց առթիւ նոր հրահանգներ կուտայ եւ կը պատուիրէ որ քննութիւնները կատարուին Կրթական Նախարարութեան կողմէ կարգուած պաշտօնեաներու ներկայութեան։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ՊԷՏՔԸ

«Վաքիթ» իր երէկուան թիւին խմբագրականին մէջ կը գրէ.— Կղզիներու խնդիրը ապացոյց մըն է, որ մեր երեսին զարնուելով մեզի կը յիշեցնէ մեր ծովային ոյժին նկատմամբ ունեցած պարտականութիւնը։ Նաւատո՛րմ, նաւատո՛րմ։ Մեր վտանգուած ազգ. արժանապատուութեան վրէժը լուծելու, թշնամիին ձեռքը մնացած կղզիները ազատելու համար նաւատորմ պէտք ունինք։ Նաւատորմ չունենալնիս մեզ կղզիներէն վտարեց։ Եթէ ներկայ պատերազմին մէջ նաւատորմ ունենայինք, միթէ այս վիճակին կը հասնէի՞նք։ Հելլէնները մէկ «Ավէրօֆ»ով մեզի մինչեւ Զանաք գալէ քշեցին։ Լիմնոսի ճակատամարտը մեզի համար դաս մըն է։ Մեր հերոս նաւատորմը ամէն զոհողութիւն ըրաւ, բայց ինչ օգուտ որ մեր մրցակիցները գիտական տեսակէտով առաւելութիւն ունէին։ «Ավէրօֆ» իր վրայ յարձակող Պարպարոսը, Թորղուտը և Մէսուտիէն ետ դարձուց և առանձին կռուեցաւ։

Մենք չկրցանք մեր երեք զրահաւորներուն կրակը «Ավէրօֆ»ի վրայ կեդրոնացնելու։ Մենք երբ դառնալ ուզեցինք, անիկա մեզմէ աւելի առաջ դարձաւ և մեր միւս զրահաւորներէն չտեսնուելու կերպով մը «Պարպարոս»ին եռեւը պահուըտեցաւ և ռումբերը արձակեց։ Արագութիւնը այնչափ էր որ երբ մենք ուզեցինք գառնալ և կողմնակի կրակի բռնել զայն, անիկա աւելի արագ դարձաւ և ռումբերը տեղացուց մեր վրայ։

«Պարպարոս»ն էր որ այս ճակատամարտին մէջ «Ավէրօֆ»ի դէմը ելաւ և չկրցաւ մրցիլ իր հակառակորդին հետ արագութեան եռն.ի կողմէ, այնպէս որ հելլէն ծովակալը Լիմնոսի ճակատամարտէն ետք Աթէնք հեռագիր ուղղելով ըսաւ թէ օսմ.նաւարմիդը ամբողջովին քանդած էր։ Թէեւ քանդած չէր, բայց նաւարմիդը պաշտպանելնիս դրեթէ հաւասար էր անոր։ Մեր նաւատորմը չկրցաւ յաղթող հանդիսանալ, որովհետեւ չորս տարուան մէջ մենք չկրցանք նաւատորմ պատրաստել։ Եւ սակայն Երեսփ. ժողովին մէկ նիստին մէջ հինգ միլիոն ոսկի քուէարկեցինք։ Այս գումարը ի՞նչ եղաւ։ Անարժէք նաւերու յատկացուեցաւ։ Ծովային կրթութեան մասին մեր գործունէութիւնը Կամիլ փաշայի հետ սկսաւ և անոր հետ վերջացաւ։ Օսմ. գաղափարներով տոգորուած անգլիացի ծովակալն իսկ չկրցանք մեր հայրենիքին կապել և փախցուցինք զայն։ Այսօր երէկուընէ աւելի պէտք ունինք պատրաստուելու։ Երէկ թշնամինիս մէկ էր, այսօր երկուք է։ Թէ՛ Յունաստանի և թէ Պուլկարիոյ նպատակակէտը Անատօլուն է։ Այս երկուքին ոյժին հաւասար և աւելի ոյժ մը պէտք ունինք։ Եթէ անոնք մեզմէ աւելի ոյժ ունենան, Պոլսէն Անթալիա Անատօլուի ամէն կողմը զինուոր կը թափեն։ Ասկէ վերջ մեր պաշտպանութեան գիծը Չաթալճան և Պուլայիրը չէ, Սեւ ծովի և Մարմարայի եզերքներն են։

«ԳԱՏԸՐ»Ի ԴԷՄ

Երէկուան Թուրք թերթի մը խմբագրականէն քաղուած.— Ճակատագրի եւ բախտի խնդիրները ժողովրդեան մեծ մասին կողմէ սխալ հասկցուած են։ Այսօր Եւրոպայի յառաջդիմութիւնը մեզի ցոյց կուտայ թէ Աստուծոյ կողմէ մարդուն շնորհուած խելքը ի՜նչ մեծ դեր կը կատարէ։ Մենք մեր անյաջողութեան համար ճակատագիրը կ'ամբաստանենք։ Մեզի համար յանցանք մըն է բախտի, ճակատագրի խօսք ընելը։ Ասիկա կրօնքի սխալ ըմբռնում մըն է։ Իրաւ է որ այս կարգի խօսքեր ուրիշ կրօնքներու մէջ ալ կան։ Քրիստոնէութիւնն ալ այսպիսի տրամադրութիւններ ունի։ Կ'ըսէ թէ Աստուած թռչուններուն ուտելիքը անգամ պատրաստած է։ Սակայն յետոյ խելացի անձեր մտածեր են որ յառաջդիմութեան հակառակ է այս խօսքին տարբեր մեկնութիւն տալը։

«Քըսմէթը այսպէս է եղեր» կ'ըսենք ու կ'անցնինք։ Եւ սակայն աշխարհի բոլոր յառաջդիմութիւնները կամքի հետ առնչութիւն ունին։ Անգամ մը օգնականներու վիճակը նկատի առնենք։ Փորձանքները կը մնան, բայց չարունակ իրենց հետեւանքները կ'ունենան։ Մենք մեր յանցանքը, մեր պակասութիւնը ճակատագրին վրայ կը բեռցնենք։

ՋԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայս. Հարէմին մէկ մասը և անձնապահ գունդը երէկ Եըլտըզի պալատը փոխադրուեցան։ Սուլթանն ալ այսօր կը փոխադրուի հոն, ամրան եղանակը անցընելու համար։

⁂ Կառավարական պաշտօնեաներուն Մարտի մնացեալ կէս ամսականը հինգշաբթի կամ ուրբաթ պիտի վճարուի, եթէ յաջող ելքի մը յանգին սեղանաւորական հաստատութեան մը և Ելմտական նախարարութեան միջեւ կատարուած բանակցութիւնները, 600,000 ոսկիի գանձատոմս ծախելու մասին։

⁂ Ներքին գործոց նախարար Հաճի Ադիլ պէյ և ուրիշ բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ երէկ արտաքին գործոց նախարար Սաիտ Հալիմ փաշայի մօտ գումարուելով կարեւոր խորհրդակցութիւններ կատարեցին։

⁂ Զինուոր. Լութֆի էֆ., որուն տունէն պօմպա գտնուած էր եւր գաղտնի քոմիթէի անդամ ըլլալուն համար ցկեանս բերդարգելութեան դատապարտուած էր, ըստ օրինի զինուորական ատեանէ պիտի վճարուի և այս արարողութիւնը մօտերս տեղի պիտի ունենայ։

⁂ «Ազմ» կ'իմանայ թէ Սուլթանին կողմէ Վիէնէիմ կայսեր ղրկուած նուէրներն են անուշի յատուկ երկու ամաններ ... պնակներով միասին։ Այս ամանները հնութիւն ըլլալով մեծ արժէք ունին, կ'ըսէ նոյն թերթը։

⁂ Արտաքին գործոց նախարար Սաիտ Հալիմ փաշա երէկ Շիշլի երթալով այցելեց Թուրք կիներու կողմէ բարեսիրական նպատակաւ կազմակերպուած ցուցահանդէսը։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐԸ ԵՏ ԿԸ ՄՂՈՒԻՆ

Ֆրանքֆորթ, 8 Յունիս.— «Ֆրանքֆուրթէր Զայթունկ» Սելանիկէն կ'իմանայ թէ պուլկարները փորձեցին Իշթիպի շրջանակը գրաւել սերպիական դիրքեր, բայց նահանջեցին, սերպերուն կողմէ ետ մղուելով։

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Լոնտոն, 8 Յունիս.— Հաշտութեան ժողովին մէջ համաձայնութիւն գոյացաւ պատերազմէն առաջ գոյութիւն ունեցած պայմանագիրներու վերահաստատութեան մասին, բայց գրաւուած երկիրներու մէջ մնացող օսմ. հպատակներու կրօնական առանձնաշնորհումներու մասին Թուրքիոյ ըրած պահանջումները արդիւնքի մը չյանգեցան, Պուլկարիա պահանջած ըլլալով որ վաքըֆներու և Միւֆթիներու իրաւունքներու վերաբերեալ պայմանագիրը ջնջուի։ Օսմ. պատուիրակները բաին թէ այս խնդիրը պէտք է քննուի երկու երկիրներու միջեւ ուղղակի կերպով կատարուած բանակցութիւններու միջոցին։ Սերպ պատուիրակները առաջարկեցին անմիջապէս ստորագրել այն պայմանները, որոնց մասին համաձայնութիւն գոյացած է երկու երկիրներու միջեւ։ Միւս պայմաններու մասին դաշնակիցները պէտք է առանձնաբար բանակցին Թուրքիոյ հետ։ Պուլկար պատուիրակներէն մէկը անհանգիստ ըլլալով պարտաւորուեցաւ մեկնիլ, որով իր պաշտօնակիցները չկրցան ստորագրել ո և է բան։ Ժողովին արդիւնքը միտական եղաւ։ Առաջիկայ նիստը, որ հաւանաբար վերջինը պիտի ըլլայ, տեղի պիտի ունենայ Բշ. օր (այսօր)։

Եւ չարաճճի ժպիտով մը զոր չկրցաւ զսպել.

— Հոգ չէ, ճանչնալ Ֆաուսթա պապուհի, կաթոլիկ Դաշնակցութեան կեղծ պետը, որ անխոնջ եռանդով կը շարունակէ ընաջինջ ընել հերետիկոսութիւնը, և տեսնել զայն որ միեւնոյն ատեն կը դաշնակցի հերետիկոսներու հետ, վայրագին բառերով կը պախարակէ Հաւատաքննութեան սարսափները, լրջօրէն կը խօսի կրօնական ներողամտութեան, ազատութեան, անկախութեան, հաւասարութեան վրայ, ես ի՜նչ գիտնամ.— ահա իրաւցնէ մէկը, որ ոչ աննշան է ոչ սովորական։ Ա՛հ, փառամոլութիւնը գեղեցիկ բան է։ Կը հիանամ, ի՜նչ համարձակութիւն կը ներշնչէ այդ փառամոլութիւնը՝ մարդկային արարածը վարելով այրելու պաշտածը, այրածը պաշտելու համար։

Սրահին մէջ, ինչպէս չարաճճիօրէն դիտած էր ասպետը, գաւազիրները իրարու երես կը նայէին անհամբերութեամբ։

Այդ կինը, հրաշալի կորովամտութեամբ մը, օտանական համարձակութեամբ մը, յանդգնութեամբ մը, մատով անոնց հպել տուած էր իրենց ձեռնարկութեան տկար կէտերը—և այդ կէտերը բազմաթիւ էին։ Իր մեղմ եւ երգեցիկ ձայնով ցոյց տուած էր թէ ո՛րքան յանդուգն էր այս ձեռնարկութիւնը, թէ ի՜նչ ապառնով և ճակատագրական ձախողումի կը դիմէին, և ինքնայատուկ ճշմարտութիւններ ըսած էր։

Ճշմարիտը ըսելով, անոնցմէ մէկ քանին սկիզբէն ընդունմարած էին այս ճշմարտութիւնը։

Բայց զգուշացած էին իրարը շատ խորունկ քննելէ։ Մանաւանդ խնամով հրաժարած էին իրենց խորհրդածութեանց արդիւնքը հաղորդելէ իրենցմէ անոնց՝ որոնք ստոյգ յաջողութեան կը հաւատային։

Ոմանց վստահութիւնը միւսներուն երկիւղները խեղդած էր։ Յետոյ, եթէ իրենց մէջ կը գտնուէին անխիղճ փառամոլներ, ուրիշներ, պէտք է այս արդարութեան պարագը հատուցանել անոնց, անկեղծ և համոզուած էին։ Ասոնք հաստատապէս որոշած էին յաղթել կամ մեռնիլ։ Ասոնք իրապէս ազատագրութիւն կ'երազէին, և արդարեւ հասած էր իրենց ոյժը և համբերութիւնը։ Ամէն ինչ, նոյնիսկ պարտութիւնը և անխուսափելի մահը, իրենց գերակշիռ կ'երեւէր ա՛յն վայրագ ըէժիմէն, որ զիրենք կը խեղդէր յամրօրէն և խեղճաբար։ Ասոնք Ֆամավին կապած էին աչքերնին, մինչ ուրիշներ իրարու կ'ըսէին թէ պղտոր ջուրի մէջ կրնային մեծ որսալ։ Այնպէս որ այս յատակատեսներուն մէջ, ոմանք յուսահատութեամբ, ուրիշներ, ճարպիկ խաղ մը փորձելու պէս, ամենքն ալ յամառօրէն չէին ուզեր երեւակայել պարտութիւն մը, և ջանացած էին անձնատուր ըլլալ երջանկութեան միեւնոյն երազին, անոնց նման՝ որոնց վստահութիւնը բացարձակ էր։

Կ'ըմբռնուի թէ այս պայմաններուն մէջ Ֆաուսթայի խօսքերը եկած էին տարօրինակ կերպով վրդովել անոնց իրական կամ կեղծ հանգարտաբարոյութիւնը։ Տաժանելի և ցաւագին զարթում մըն էր։

Մին թարգման եղաւ ընդհանուր զգացումին, հարցնելով վարանոտ ձայնով մը.

— Ուրեմն պէ՞տք է որ հրաժարինք։

— Ո՛չ, Աստուած կենդանի, գոչեց Ֆաուսթա ուժգնութեամբ։ Լայնցուցէք ձեր հորիզոնը։ Աչքերնիդ աւելի բարձր և աւելի հեռուն նետեցէք։ Բաւական փառասիրութիւն ունեցէք մէկ անգամով ձեզ մինչեւ գագաթները փոխադրելու համար... կամ այլ եւս բնաւ մի՛ ունենաք։

ԴԵՂԱՐԳԱՐԱՆ 1—9 Թիւ, աշխատասիրութիւն Խաչիկ էֆ. Ինկիլիզեանի: Կեդրոնատեղին է Օսմանեան բազմաթիւ դասագրոց և բառարաններու հեղինակ Պետրոս էֆ. Կարապետեանի մօտ:

"ՄԱՆՉՈՒՄԷ,,Ի ՆՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐԸ

Մեր նոր Թղթակից-գործակալներն են:

ՕՐՏՈՒ.— Խաչիկ էֆ. Սէֆէրեան:

ԿԻՐԱՍՈՆ.— Գրիգոր էֆ. Գըլըճեան:

ՏՐԱՊԻԶՈՆ.— Գաբրիել էֆ. Պալըճեան

Որոնց պէտք է դիմել բոլոր դրամական գործերու և բաժանորդագրուելու համար: Իսկ բրբեւ հաստավճառ Տրապիզոնի համար միայն ու միայն պէտք է դիմել Սարգիս էֆ. Ցագուեանի:

ՅՈՎՔ Ք. ՃԷՅՎԷՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՍԵՆԳԼԼԱՅԱՅՆ ԵՒ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

[illegible]

ՀԱՏԱՎԱՃԱՌՈՒՄ ԵՒՐՈՊ. ԹԵՐԹԵՐՈՒ

«ԲՈՒՐ ԼԷ ԲԷՕԲԼԸ Տ՚ՕՐԻԱՆ»

Ընտրելական պատկերներուն նուիրուած

«Բըթի Ժուրնալ»

[illegible]

«ԼԸ ՄԱԹԷՆ», «ԼԸ ԹԱՆ», «ԼԸ ԺՈՒՐՆԱԼ» եւն. քաղաքական օրաթերթեր

[illegible]

ՄԱԼԻԹԷ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

Միւթէզարիֆին վէ էյթամ վէ էրամիլի իլմիյէտէն 324 սէնէսի Թէմուզընա գատար կէչէն սէնէլէրտէն մաթլուպը օլանլարըն մէզքիւր սէնէլէրէ արտ օլան միւզտանլարընը միւսթասէրըպէն Մայիս 329 նիհայէթինէ գատար բազար կիւնլէրի Մուխասսէպաթը Զաթիյէ խարէսի Միւլքիյէ վէ Իլմիյէ Շիւպէսի Միրքէզ Պաաշ Գալէմինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի լիւզումը իլան օլունուր:

20 Նիսան 829

ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՄԷՋ

Սկիւտար, Տաղ Համամ, Սելամսըզի ճամբէքին վրայ, չորս սենեակով և պարտէզով տուն մը վարձու է: Պայմանները հասկնալու համար դիմել խմբագրատուն:

ՆՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ

Մարզուանի մեր նոր գործակալը և Թղթակիցն է Անդրանիկ էֆ. Գլտրեան, որուն պէտք է դիմել բոլոր հաշուական խնդրոց և բաժանորդագրուելու համար:

ՆԷՎՍԱԼԸ ԷՐՄԷՆԵԱՆ

1913

Այս տարուան հայատառ և Թրքաբարբառ օրացոյցէն շատ քիչ Թիւ մնացած է փափաքողներուն տրամադրելի: Հակառակ առոր գինը նոյնը կը մնայ Պոլիս և գաւառ 2 ղրշ., արտասահման 60 սանթիմ: Դիմել «Ծ. Շարգիյէ» լրագրոյ պատասխանատու տնօրէն Պապը Ալի Սատարէթ գարուսու գարշըսը Թիւ 49:

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿ

Պապը Ալիի պողոտային վրայ, բըժիշկներու, Աստմնաբոյժներու, փաստաբաններու, և ուրիշ գործի մարդոց յարմար երկու կամ երեք սենեակով վարձու յարկ մը կայ. դիմել Պապը Ալի, Յ. Մ. Աղնաւոր էֆ.ի, Էէնի-Օսմանլը, տպարան-Գրատունը:

ԱՋՔԸ ԼՈՅՍ

ՄՈՐԹԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Էկզէմա (Թուզլու պալկամ), բորոտութիւն (ույուզ), ամէն տեսակ այրուածք, ձեռքերու և ծծերու ճաթածներ կամ ճեղքուածքներ, անդարմանելի կարծուած ամէն քերուըտուքները, մորթի այտուցքներ (չիպան) վերջապէս առ հասարակ բոլոր մորթային բորբոքում կամ հիւանդութիւն ունեցողները չյուսահատին այլեւս, Թող գործածեն:

ԷԿԶԷՄԱԹՈՒԼԸ

Այս նոր և հրաշալի դեղը որ քիչ ժամանակի մէջ ընդհանուր Եւրոպայի և Թուրքիոյ զարմանքը գրաւեց և գնահատութեան արժանացաւ իր անմիջական ամոքիչ և բուժիչ յատկութիւններով: Գին 8 ղրշ., գաւառներու համար 10 ղրշ.:

Թուրքիոյ համար վաճառման միակ կեդրոնատեղին, Յ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ դեղարան, Պահչէ Գաբու:

Corset Houri

«ՔՈՐՍԷ ՀՈՒՐԻ»

[illegible]

25—20

ՌՈՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՑՈՆԵԱԼ

ՀԵԶ. ՁԱՐԻՆ 1881 ՄԱՐՏ 20Ի ՈՒՔԱԶՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, ԻՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԱՊԱՐԱՆՔԻՆ ՄԷՋ, ԹԻՒ 37, ՄՈՐՍՔԱՅԱ

Ընկերութեան ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ ամբողջովին վճարուած Ֆր.	13,250,000
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ »	231,840,000
Ծայրէ ապահովագրեալներուն ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ և ՎՆԱՍՈՒՑ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ »	774,840,000
1911 ին Գանձուած ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՆ և ՏՈԿՈՍ »	124,086,000

«ՌՈՍԻԱ» Ընկերութիւնը կ'ընէ հետեւեալ պայմաններով կ'ստանձնէ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ապահովագրութիւններ

ԿԵԱՆՔԻ ապահովագրութիւններ զանազան ձեւով

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՎՏԱՆԳՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ապահովագրութիւններ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ քծշտր դէմ

Նոյնպէս և երկաթուղիով ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆՑ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ապահովագրութիւններ և

ԱՊԱԿԻՆԵՐՈՒ ԿՈՏՐՈՒԵԼՈՒՆ ԴԷՄ ապահովագրութիւններ

Մանրամասն տեղեկութեանց և ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել ընկերութեան

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Քարաքէօյ վրայ Զինիլի Րըհթըմ խան,

կամ ՍՏԱՄՊՈԼԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ Աչըր էֆ. Յասաէֆ,

Տիլլիզ գատէ խան, Թիւ 20

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՔՆՆԻՉ	ՍՏԱՄՊՈԼԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼ	ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ՏՆՕՐԷՆ
Յ. Մ. ՔԷՉԷՃԵԱՆ	Դ. ԱՐԱԳԵԱՆ	Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

ԿԷՏԻԿ ՓԱՇԱ, ՓԱԼԻ ՓԱՇԱ ՓՈՂՈՑԻ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ

ՎԱՀՐԱՄ ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ

[illegible]

ՈՒ ՈՐԻՆ ՆՈՅՆ ՄԸ ՓՈՐՁԵԼ — ԳԻՆԵՐԸ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԵՆ

ՄՆԱՐ. — [illegible]

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏՆԱԿԱՆ ԿԱՐԵՐՈՒ ԵՒ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԼԱ ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԵՌԼԷՆ

ՅԱՄԱՔԱՅԻ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ԱՊԱՀՈՎ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԿԵԱՆՔԻ ՎՐԱՅ ԵՒ ԱՐԿԱԾԻ ԴԷՄ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1853 Սեպտեմբեր 26 ին

Գերմանական կառավարութեան Հսկողութեան ներքեւ

1911 տարւոյ վերջ կեանքի	
Ապահովագրութիւն Ֆր.	2,620,486,385
Ընդհ. գոյք »	1,092,900,386
1911 ի չահ և բրիմ	
Ընդհ. հասոյթ »	223,560,489

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ, Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց

ՏՆՕՐԷՆ Պ. Ժ. ՔՕՀԷՆ

ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

„ՄԱՆՉՈՒՄԷ"Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՀԱՆՐ. ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

ՕՍՄ. ԱՌԵՒՏՐ. ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ պատիւ ունի ծանուցանել Թէ իր ամբողջովին հատուցուած բաժնեթուղթերուն Թիւ 1 կտրոնին փոխարէն պիտի վճարէ (Ն. Տ.) 5 Մայիս 1913էն 15·5 ղրուշ ոսկեդրամ: 7—8

ՕԹԷԼ ՀԷՔԻՄ ՕՂԼՈՒ

ՊԻՒԼԷՃԻՔ

[illegible] 5 ղր.

ՈՒԽԿՐՆԵՐՈՒԵ ԱՑՐԵՐՈՒ ՏՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ.

ԳԱՂԻԱԿԱՆ ԱԽՏԻ ԵՒ ՋԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՏՈՔԹ. Ա. ԷՄՄԱՆՈՒԷԼԻՏԻՍ

[illegible] 50— 5

ԱՌԱՋԻՆ ՁԻՐ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ

ՏՈՔԹՕՐ

ԳԱՒԻԼ ՑՍԿՈՒԵԱՆ

[illegible]

ՕՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԸ ՁՐԻ 30—2

ԱՒԵՏԻՍ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ

[illegible]

Ընդհ. Գործակալ

Ժ. ՏԷՏԷ ՕՂԼՈՒ

[illegible]

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԶՈՒԼԱՐԱՆ

ՅՈՒՇԱՐԱՆԱՅԻՆ ՅԱՌՈՒՐԴ

ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՕՔՄԷՃԵԱՆ

[illegible]

ՄԻՀՐԱՆ Մ. ՏԷՕՔՄԷՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս Պապը Ալի ճատտէսի, Մէնէքշէ օթելի դիմաց, Թիւ 1:

ن . سفراوغلی

سیغاره كاغدی فابریقه‌سی

كوچوك ییلدیز خان نومرو ٥

ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԶԳՈՒՇԱՑԷՔ

Հռչակաւոր «Պաֆրա» սիկարի Թուղթին բազմաթիւ կեղծերը հանուած են: Ուստի յարգոյ հասարակութիւնը, բուն «Պաֆրա»յի ընտիր Թուղթը գործածելու համար, կը հրաւիրուի ուշադրութիւն ընել սիկարի Թուղթերուն վրայ գրուած «Պաֆրա» բառին և «Սէֆէր օղլու» կնիքին:

ՄՈՒՇՏԱԿԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— տիճի և վնասակար միջատներուն դէմ Ձեր մուշտակները պահպանելու համար Բերա՝ Թօքաթլեանի դիմաց Մէհմէտ Ալի Բէյրիտօֆ վաճառատունը փութացէք: Այս վաճառատան մէջ՝ երաշխաւորութեամբ ամէն տեսակ մուշտակներ կը պահպանուին, ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ նորոգութիւններ կ՚ըլլան:

ՄԱՄՈՒԼԻ տակ է և մօտ օրէն լոյս կը տեսնէ Ֆրանսացի հեղինակաւոր գրող Ֆրանսուա Գոբէի «Դարբիններու Գործադուլ»ը, Թարգմանութեամբ երիտասարդ գրող՝ Յովհաննէս Գմբէթեանի:

ՆՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ

Ամասիայի մեր նոր Գործակալ-Թղթակիցն է Յակոբ էֆ. Նալչաճեան, որուն պէտք է դիմել բոլոր հաշուական խնդրոց և նոր բաժանորդագրուելու համար:

⁂ Զիլէի մեր նոր Գործակալ-Թղթակիցն է Յարութիւն էֆ. Զագըր Պօղոսեան, որուն պէտք է դիմել բոլոր հաշուական խնդրոց և նոր բաժանորդագրուելու համար:

Թոգաթի մեր Թղթակից գործակալն է, գրավաճառ Միսաք էֆ. Իսքէնտէրեան, որուն պէտք է դիմել բոլոր հաշուական խնդրոց և նոր բաժանորդագրուելու համար:

ՌԱՖՖԻԻ ԽԵՆԴԸ ԵՒ ՃԷԼԱԼԷՏԴԻՆԸ

Մաքուր Թրքահայերէնով:

Փնտռեցէք բոլոր գրավաճառներուն, ծխավաճառներուն և լրագրավաճառներուն քով: Խենթը՝ Կոստանդնուպոլիս 13 ղրշ. գաւառ՝ 15: Ճէլալէտտինը՝ Կոստանդնուպոլիս 3, գաւառ 4:

ՀԱՐՊԻՑԷ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

⁂ Էրքէք գըվըրճըք 146 բարա, էրքէք գարաման 410 բր. գուզու 267 բր. Սըղըր 258 բր. էքմէք 48 բր. բիրինճ 73 բր. չէքէր 79 բր. ֆասուլիա 67 բր. նուխուտ 55 բր. բաթաթէս 33 բր. կազ եաղը 47 բր. զէյթուն եաղը 299 բր. սապուն 260 բր. սօղան 49 բր. բէզազը խըզխըմը 105 բր. ֆիյան չայ 744 բր. զէյթին տանէսի 127 բր. Թուզ 57 բր.

Կէլիպօլուտա գ.ւվաի միւթահչիտէնին պիր սէնէնին իտարէլէրի իչիւն մէվզրի միւնագասատա պուլունան էրզագըն հէզալէրինտէ կէօսթէրիլան ֆիյաթլարլա Թալիպի էօհտէսինտէ տիր: Պունտա Թէնզիլաթ իճրասըյլա իթթայա Թալիպ օլանլարըն իհալէի գաթիյէսի օլան չէհըր հալը րուզմինին եւկիրմի տոգուզընճը չարչէնպիհ կիւնիւնէ գատար հարպիէ նէզարէթի լէվազըմաթը ռէմուսիյէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ գոմիսիօնընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի: 3—3

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՈՒԺ ՈՒ ԿՈՐՈՎ

Երիտասարդական ուժ ու կորովը և մարմնոյն առողջապահութիւնը ապահովելու համար անհրաժեշտ է ջիղերը զօրացնել, արիւնը մաքրել և ուժովցնել: Բժշկական մասնախումբ մը, որ տարիներէ ի վեր առանկ դեղ մը գտնելու կը հետամտէր, երկար փորձերէ ետք վերջապէս յաջողեցաւ գտնել «Նէօժէն» անուն դեղը, որ ջիղերը կը զօրացնէ, արիւնը կը մաքրէ, և երիտասարդական ուժ ու կորով կը պարգեւէ ամենէն տկարակազմերուն, ուժաթափներուն, անկարողներուն եւ իրենց առողջութենէն ու կորովէն յուսահատածներուն: Անոնք որ կը փափաքին յարատեւ առողջութիւն մը վայելել, և մանաւանդ անոնք որ կը տառապին ամէն կարգի ջղային հիւանդութիւններէ, անարիւնութենէ, տժգունութենէ և ուժաթափութենէ, պէտք է անմիջապէս առնեն հանրահռչակ «Նէօժէն»էն, որուն կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս Պաղչէ Գաբու Յ. Մինասեանի դեղարանը:

ՎԱՐՁՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ. — Պահճէ գաբու, Խասէքի բաղնիքին կարգը, նոր շինուած Էվգաֆ խանի փողոցին մէջ 9 Թիւ վաճառատունը վարձու պիտի տրուի: Փափաքողները դիմեն Մահմուտ փաշա, Քամանթօ խան, փաստաբան Յարութիւն էֆ. Գայսէրեանի:

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՕՍՄ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ԵՒ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ ԿՈՂՄԷ ՎԱՐԿ ԿԸ ՎԱՅԵԼԷ

Հիմնուած 1284ին:

Պոլիս. Ճըղալ օղլու, Իրչյատիէ չէնքին մէջ դրամ կ՚ընդունի և փոխատուութիւն կ՚ընէ հետեւեալ պայմաններով.

ԴՐԱՄ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Մէկ տարի և աւելի պայմանաժամով Թողուած դրամներու համար տարեկան հարիւրին հինգ տոկոս կուտայ: Իսկ առանց պայմանաժամի և ընթացիկ հաշուի, այսինքն ուզուած ատեն դրամ առնելու պայմանաւ Թողուած դրամներուն համար տարեկան հարիւրին երեք տոկոս կը վճարէ: Առանց պայմանաժամի ընդունուած դրամին քանակութիւնն մէկ քառորդ Օսմ. ոսկիէն մինչեւ 3՝ ոսկի:

ԴՐԱՄԻՆ ՑԱՆՋՄԱՆ ՑԱԾՈՐԴ ՕՐԷՆ ՏՈԿՈՍ ԿԸ ԲԱՆԻ

Ցեսուն ոսկիէն աւելի դրամ յանձնողները, եթէ ուզեն, կրնան իրենց դրամագլխին տոկոսը ամսէ ամիս առնել:

ԴՐԱՄ ՓՈԽ ՏԱԼՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Փոխարեղէններու, արծաթեայ անօթներու և արժեթղթերու փոխարէն դրամ փոխ կուտայ հարիւրին ութը տոկոսով:

Ասիկա ըսուեցաւ բիրտ, խարազանող ձայնով մը, գերագոյն բարձրութեան կերպարանքով մը, տեսակ մը հազիւ հազ քօղարկուած արհամարհանքով:

— Պէտք չէ որ Անատոլուզեան միայն ուսումնասիրենք, չարունակեց Ֆաուսթօ Թըթասուն ձայնով մը, այլ ամբողջ Սպանիան: Հասկցէք որ սա է կարգադրութիւն կարելի չէ Թագաւորին և իր կառավարութեան հետ: Որչափ ատեն որ դուք անոր ձեռքը Թողուք իշխանութեան մասնիկ մը, վտանգի մէջ պիտի ըլլաք: Հոս կէս միջոցներ պէտք չեն: Պէտք է ամէն բան տակնուվրայ ընել, եթէ չէք ուզեր ճզմուիլ ու փշրուիլ:

Եւ այս զարմանալի կինը իր չորս կողմը հնազանդութիւն միայն կը գտնէր: Ամէնքն ալ սա կամ նա ձեւով գերի եղած էին իր խօսքերուն, որոնց ոյժ կուտար իր դէմքին հմայքը: Ֆաուսթա կ՚իշխէր, կը տիրապետէր, կանացի ազդեցութիւնը շատ քիչ անգամ գտած էր այնքան հպատակութիւն իր կամքին: Սովորական դէպքերու մէջ կնոջ գեղեցկութիւնն է լոկ որ գերի կ՚ընէ իր շուրջը գտնուողները ժամանակի մը համար, բայց Ֆաուսթային մէջ գեղեցկութեան անհրաժեշտ օժանդակն էր իր հպարտ խօսքին ազդեցութիւնը:

Ֆաուսթա, խօսած ատեն, իր վառ ու հմայիչ աչքերը կը պտտցնէր զէնքը մերկ ընողներուն վրայ: Եւ անիկա ամէնքը կը շահեցնէր իրեն: Կային մը տիրահար մարդիկ էին բոլոր դաւադիրները. այդ կայծը բաւականէն աւելի էր այրելու համար զիրենք: Դուքի հաղորդակից այդ կինը գիտէր նաեւ միջոցը պահելու զէնքը անոր ծայրայեղութենէն: Այս կերպով իր ձեռքն էր դաւադիրներուն տկարութիւնը, գիտէր վառել զանոնք իր գաղափարին համար, և միեւնոյն ատեն պահել զէնքը անոնցմէն գերիվեր:

ան համակերպութեամբ պիտի ընդունի իր պարտութիւնը: Թագաւորը պարտուածին պէս տեղի պիտի տայ: Հասկնալի է ասիկա: Բայց ապահով եղէք որ առաջին օրէն, ան մտքին մէջ պիտի պատրաստէ իր վրէժը, որ անդիմադրելի պիտի ըլլայ: Ձեր յաղթութիւնը յեղակարծ յարձակման մը արդիւնքը պիտի ըլլայ: Դեռ շատ ուժեր պիտի մնան Թագաւորին ձեռքին մէջ:

Երկար ժամանակի պէտք պիտի չունենայ զիրենք հաւաքելու համար: Այն ատեն պիտի արշաւէ ձեր նորածիլ պետութեան մէջ, ամէն կողմէ միանգամայն, և կրակի ու արիւնի պիտի մատնէ Անտալուզիան: Ձեզ ջախջախելու համար շատ մեծ աշխատութեան պէտք պիտի չունենայ: Երկրի այս անկիւնը՝ որ հազիւ տասներորդը կը ներկայացնէ ա՚յն հողամասին, զոր պիտի Թողունք Ֆիլիպի, ամէն կողմէ շրջափակուած երկրի այս անկիւնը, ի՞նչ լուրջ ընդդիմութիւն պիտի կրնաք հանել տասը անգամ գերագոյն Թշնամիի մը: Նոյնիսկ պիտի չունենաք յետին միջոցը՝ ծովու վրայ փնտռելու ձեր փրկութիւնը, որովհետեւ պիտի պաշարուիք Ֆիլիպի նաւատորմիղէն, որ պիտի կազմալուծէ ձեր վաճառականութիւնը, անօթի պիտի Թողու ձեզ, և վերջապէս ճամբաներդ պիտի գոցէ Թնդանօթի հարուածներով, եթէ ուզէք փախչիլ: Ձեր յաջողութիւնը վաղանցիկ պիտի ըլլայ: Ձեր ձեռնարկութիւնը մեռելածին է:

Բարսէլլան իր ծակէն աւելի կը մտածէր: Միշտ խիստ զօրաւոր, Ֆաուսթա՛: Մեզք որ չարութեամբ չաղախուած է: Այն միամիտ դաւադիրները այդ կնոջ պայծառ տեսութեանց կէս քառորդը անգամ չունին, ամէնքը մէկ առնելով: Բայց՝, ի՞նչպէս երկու խօսքով ալեց որքան բոլոր անոնց յուսախաբութիւնները: Ամէնքն ալ ապշած են: